КАМИДА ЮЗ МИНГ ҚЎЧАТ БЎЛСИН!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 98 (2388). | 18 май, шанба, 1963 йил | Баҳоси 2 тийин.

ФИДЕЛЬ КАСТРО РАЗЛИВДА

ЛЕНИНГРАД. Социалистик революция Бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг Биринчи секретари, Куба Республикаси Революцион ҳукуматининг Бош Министри Фидель Кастро В. И. Лениннинг ёдгорлик чайласи жойлашган Разливни 16 майда бориб кўрди.

Фидель Кастро жуда кўп саволлар берди. Ильич ахборотларни қандай олиб турганлиги, партия Марказий Комитети билан қандай алоқа боғлаганлиги уни қизиқтирди. У, Лениннинг «яшил кабинети»ни зўр марoқ билан кўздан кечирди.

Шундан сўнг Куба Республикасининг Бош Министри ва унинг ҳамроҳлари пролетар революциясининг улуғ доҳийси Разливда ўтказган ўттиз кун ҳақида ҳикоя қилувчи ҳужжатлар, фотосуратлар тўпланган музейда бўлдилар. Фидель Кастро Ильич қўлёзмаларининг фотокопияларини, «Давлат ва революция» асарига асос бўлган конспектларни ўз ичига олувчи машҳур кўк дафтарни зўр эътибор билан қараб чиқди. Фидель Кастро ишчи К. П. Иванов номига ёзилган гувоҳноманинг фотосурати олдида узоқ тўхтаб қолди. Ленин 1917 йил июль воқеаларидан кейин ана шу гувоҳнома билан яширин суратда яшаган эди.

Музейдан чиқа беришда юзлаб экскурсиячилар кубалик меҳмонларни шоду хуррамлик билан табрикладилар.

... Машиналар яна кенг кўчага чиқиб олади. Александровская станцияси яқинида Фидель ва унинг йўлдошлари автомобиллардан тушадилар. Куба революциясининг йўлбошчиси Фин кўрфазига боқади. Офтоб чиқиб, ҳаво очиқ бўлиб тургани учун у Кронштадтни бемалол кўради. Фидель Кастро Улуғ Ватан уруши даврида катта роль ўйнаган ана шу денгиз қалъаси ҳақида саволлар беради.

Разливдан Ленинградга қайтиб келингач, шаҳар раҳбарлари кубалик дўстларга Ленинград паркларини кўрсатишди. Фидель Кастро ва унинг ўртоқлари Победа паркида 100 000 киши сиғадиган С. М. Киров номли стадион билан танишдилар.

Шундан сўнг кубалик меҳмонлар шаҳардаги болалар боғчасидан бирида бўлдилар. (ТАСС).

Фидель Кастро Ленинграддан жўнаб кетди

ЛЕНИНГРАД, 17 май. (ТАСС). Социалистик революция Бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг биринчи секретари ва Куба Республикаси революцион ҳукуматининг Бош Министри Фидель Кастро Рус Ленинградда икки кун бўлганидан кейин бугун махсус самолётда Москвага жўнаб кетди.

Куба Республикаси ва Совет Иттифоқи давлат байроқлари билан безатилган Ленинград аэропортида азиз меҳмонни КПСС Ленинград область комитетларининг биринчи секретарлари В. С. Толстиков, Г. И. Козлов, КПСС Ленинград шаҳар комитетининг биринчи секретари Г. И. Попов, Ленинград шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси В. Я. Исаев, Ленинград Ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони армия генерали М. И. Казаков ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

Учиш майдонида фахрий қоровул саф тортиб турди. Куба Республикаси ва Совет Иттифоқи давлат гимнлари ижро этилди.

ФИДЕЛЬ КАСТРО МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

МОСКВА, 17 май. (ТАСС). Социалистик революция бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг Биринчи секретари, Куба Республикасининг Бош Министри Фидель Кастро Рус ва унинг ҳамроҳлари Совет Иттифоқи бўйлаб катта сафардан бугун туш вақтида Москвага қайтиб келдилар.

Внуково аэродромида кубалик дўстларни КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, партия Марказий Комитетининг секретари М. А. Суслов ҳамда бошқа совет партия ва давлат арбоблари, шунингдек Кубанинг СССРдаги элчихонасининг дипломатик состави кутиб олди.

КАДРЛАРНИ ҒОЯВИЙ ЧИНИҚТИРАЙЛИК

Партиямиз ишнинг ҳамма тармоқлари учун етук ва ғоявий чиниққан кўп сонли кадрларни тарбиялаб етиштирди. Улар коммунистик қурилиш программасини амалга ошириш йўлида революцион эҳтирос ва ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

КПССнинг XX ва XXII съездлари, партия ва давлат раҳбарлигининг ленинча принциплари тикланганлиги ва ривожлантирилганлиги, кейинги йилларда партия хўжаликка конкрет раҳбарлик қилишга бурилиш ясаганлиги кадрларнинг камол топиши ва ғоявий ўсишига ҳал қилувчи таъсир ўтказди.

Янги жамиятни қуриш ишларининг миқёси кундан-кунга ўсиб бормоқда, вазифалар мураккаблашмоқда, омманинг ижодий активлиги юксалмоқда. Бу эса, партия ташкилотлари олдига, партия ва давлат аппаратининг ходимларидан тортиб, ишлаб чиқаришдаги мастер ва бригадиргача барча звеноларнинг раҳбарлари олдига янада юксак талаблар қўймоқда. Ҳозирги кунда ҳар қандай раҳбарнинг ғоявий жиҳатдан юксак даражада чиниққан бўлиши, ишлаб чиқариш техникасини ва экономикасини билиши, коммунистик қурилишнинг қонуниятлари ва перспективаларини тушуниши, КПСС XXII съезди қўйган вазифаларни бажаришга одамларни жипслаштира оладиган ва бошлаб бора оладиган бўлиши ҳарқачонгидан кўра кўпроқ талаб қилинмоқда.

Партия, унинг ленинчи Марказий Комитети кадрлар билан ишлашни яхшилаш тўғрисида муттасил ғамхўрлик қилмоқдалар. Яқинда КПСС Марказий Комитети Тошкент ва Горький шаҳар партия ташкилотларида раҳбар кадрлар билан ғоявий-тарбиявий ишлаш масаласини кўриб чиқди. Шу муносабат билан қабул қилинган қарорларда Марказий Комитет идеология ишининг тажрибаларини умумлаштирди, партия комитетларининг ва бошланғич ташкилотларнинг фаолиятини чуқур анализ қилди, кадрларни ғоявий тарбиялашнинг энг муҳим вазифаларини белгилаб берди.

КПСС Марказий Комитети шуни қайд қилдики, Ўзбекистон Компартиясининг Тошкент шаҳар комитети партия XXII съездининг қарорларига амал қилиб, раҳбар ходимларни ғоявий-сиёсий тарбиялаш соҳасидаги ўз фаолиятини бирмунча яхшилади. Бироқ, бу ишнинг савияси КПСС Программасининг талабларига ҳали ҳам жавоб берарлик даражада эмас. Асосий камчилик шундаки, шаҳар ва район партия комитетлари идеология иши доирасини кенгайтириш билан бирга раҳбар кадрларни ғоявий чиниқтириш ва тарбиялаш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилмаётирлар. Шунинг учун ҳам тарбиявий ишда муайян мақсадга қаратилган ва пухта ўйлаб белгиланган система йўқ. Партия комитетлари ишлаб чиқаришга раҳбарлик қилиш, ички резервлардан фойдаланиш, фан муваффақиятларини ва илғорлар тажрибасини жорий қилиш маҳоратини хўжалик ходимларига ҳали ҳам жуда кам ўргатмоқдалар. Кадрларнинг марксча-ленинча ўқиши яхши йўлга қўйилган эмас.

Тошкент шаҳар партия комитетининг ва район партия комитетларининг ғоявий-сиёсий фаолиятидаги жиддий камчиликларни қуйидаги фактлар кўрсатиб турибди. Ходимларнинг баъзи бир қисми алдамчилик, партия ва давлат интизомини бузиш йўлига тушиб қолмоқда, партиявий принципиалликни йўқотиб қўймоқда, ахлоққа тўғри келмайдиган ножўя ҳаракатларга йўл қўймоқда. Раҳбарларнинг, айниқса хўжалик раҳбарларининг анча қисми идеология ишидан четда турибди, уларнинг баъзилари оммани ишонтириш ва уюштириш методи ўрнига, қўпол маъмуриятчилик методини ишлатмоқдалар, кибрланишга меҳнаткашларга нисбатан қаттиқ кўнгилликка йўл қўймоқдалар. Шаҳар интеллигенциясининг бир қисми орасида ўтмиш сарқитлари ҳали ҳам кучли, аёлларга нисбатан бой-феодалларча муносабатда бўлиш, диний хурофотларга берилиш ҳоллари, миллатчилик кўринишлари рўй бермоқда.

КПСС Марказий Комитети Горький шаҳар партия ташкилотида ҳам раҳбар кадрлар билан ғоявий-тарбиявий иш олиб боришдаги бир қанча камчиликларни кўрсатиб ўтди.

Раҳбарларни ишлаб чиқаришнинг ташкилотчилари ва омманинг, кишиларнинг тарбиячилари қилиб, коммунизм ишига бениҳоя содиқ ҳамда буржуа идеологиясининг ҳар қандай кўринишларига, ўтмиш сарқитларига муросасиз кишилар қилиб тарбиялаш ва вояга етказишни партия хўжаликнинг фан ва маданиятнинг ҳамма тармоқларидаги кадрлар билан ишлашнинг асосий вазифаси деб ҳисоблайди.

КПСС XXII съездида Н. С. Хрушчев бундай деган эди: **«Турмуш мактаби, амалий фаолият мактаби кадрларни тайёрлашнинг ва сиёсий чиниқтиришнинг энг яхши мактабидир. Ленинча типдаги партия ва давлат арбобининг хислатлари партия йўлини амалга ошириш учун, коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал қилиш учун курашда камолга етади».**

Ҳар бир раҳбарни партия ва давлат интизомини яхши ҳис қиладиган қилиб тарбиялаш, ўзига топширилган иш участкасида партия ва ҳукумат директиваларини ижро этиш учун ҳар бир раҳбарнинг масъулиятини ошириш айниқса муҳим. Ҳар бир партия ташкилотида камчиликларни хаспўшлайдиган, жонли ташкилотчилик иши олиб бориш ўрнига хўжакўрсинга ишлаш билан шуғулланадиган ходимларга нисбатан муросасиз бўлиш вазиятини вужудга келтириш лозим.

Марксча ленинча таълим бериш кадрларни ғоявий чиниқтиришнинг энг муҳим манбаларидан биридир. Шу нарсани назарда тутиш керакки, ғоявий чиниқиш ёдлаб олинган назарий қоидаларнинг маълум мажмуи эмас, балки марксизм-ленинизм назариясининг революцион моҳиятини чуқур ўзлаштириб олишдир, амалий вазифаларни ҳал қилишда марксизм-ленинизмнинг моҳирлик билан татбиқ қила билишдир. Партия ташкилотлари сиёсий маорифнинг энг таъсирчан формаларидан, айниқса назарий конференциялар ва семинарлардан, партия-совет активи мактабларидан яхшироқ фойдаланишлари, марксизм-ленинизм назариясини мустақил ўрганишни кенгайтиришлари, кадрларнинг назарий жиҳатидан ўсишини тинмай контроль қилиб туришлари мутлақо зарур. КПСС Марказий Комитети иқтисодий билимларни ўргатишнинг муҳимлигига аввало корхона раҳбарларининг алоҳида эътиборини жалб қилади.

Ҳозирги замондаги раҳбар кадрларнинг характерли хусусияти фақат ишлаб чиқаришни чуқур билишдангина иборат бўлмасдан, шу билан бирга одамларни ишонтириш, тарбиялаш ва ташкил этиш, уларга ўз вақтида ёрдамга келиш маҳоратига ҳам эга бўлишдан иборатдир. Ҳар бир раҳбарнинг ленинча услуб билан ишлайдиган бўлиши тўғрисида муттасил ғамхўрлик қилиш зарур. **Одамларга илтифотли бўлиш, ленинча принципиаллик, дилкашлик, сезгирлик ва меҳрибонлик ҳар бир ходим учун қонун бўлиб қолиши лозим.** Партия манманликни, гердайишни, оддий ходимларнинг фикрини менсимасликни, қўполликни, меҳнаткашларнинг шикоятлари ва хатларига парвосизлик билан қарашни қатъиян йўқотишни талаб қилади. Меҳнаткашлар раҳбарнинг олдига бемалол келадиган бўлсин.

Омма билан муттасил жонли алоқада бўлиш, меҳнаткашларни ғоявий тарбиялашда мутлақо шахсан қатнашиш, меҳнаткашларнинг йиғилишларида мунтазам равишда сиёсий докладлар қилиб туриш ва суҳбатлар ўтказиш ҳар бир раҳбарнинг бевосита вазифасидир. Раҳбар ўткир масалаларни муҳокама қилишдан ўзини четга олмаслиги, бу масалаларга ҳаққоний жавоб бериши лозим. Одамларни ғоявий тарбиялашдан кимки бош тортса, у партиянинг мукаммал жангчиси бўлолмайди.

Айтган сўзига яраша иш қилиб ибрат бўлаётган, ўзининг шахсий ҳатти-ҳаракатида, турмушида камтарлик намунасини кўрсатаётган ходимларни омма бениҳоя ҳурматлайди ва қувватлайди. Партия ташкилотлари ҳар бир раҳбарни коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодексида ифодаланган ахлоқ принциплари руҳида тарбиялаш йўлида актив иш олиб боришлари лозим. Партия ва давлат олдида ростгўй ва виждонли бўлиш, кўзбўямачиликка ва алдамчиликка, порахўрликка ва хизмат мавқеини суиистеъмол қилишларга нисбатан муросасиз бўлиш, жамиятимизнинг муқаддас ва дахлсиз негизи бўлган социалистик мулкни бениҳоя ҳурматлаш, муттаҳамларга, текинхўрларга, халқ мулкини ўғирлаётган кишиларга ашаддий нафрат билан қараш чинакам раҳбарнинг энг характерли белгисидир.

Катта ва кичик раҳбарлар аввало ўзлари ишлаб турган бошланғич партия ташкилотларида ва коллективларда камолга етадилар. КПСС Марказий Комитети **бошланғич партия ташкилотларининг раҳбар кадрларни ғоявий тарбиялаш учун масъулиятини оширишни** талаб қилади. Кўпгина бошланғич ташкилотлар ўзларининг ғоявий-сиёсий савияларини оширмаётган, меҳнаткашлар орасида олиб бориладиган тарбиявий ишда қатнашишдан бош тортаётган, партия аъзосига иснод келтирадиган ножўя ҳаракатларга йўл қўяётган раҳбар коммунистларга ҳали ҳам жиддий таъсир ўтказмаётирлар. Кўп ҳолларда бу масалалар бошланғич партия ташкилотларида муҳокама қилинмасдан, район ва шаҳар комитетларида муҳокама қилинаётганлигини нормал бир аҳвол деб ҳисоблаб бўлмайди.

Партия ташкилотлари раҳбарларнинг обрўйини сақлашлари ва мустаҳкамлашлари зарур. Лекин бунда шуни эсда тутиш керакки, ходимнинг обрўйи унвони ва мансаби билан белгиланмайди, балки халқ учун қилаётган иши билан, коммунизм ишига фидокорона хизмат қилиши билан белгиланади.

Одамлар текшириб турилсин ва ишнинг ҳақиқатда ижро этилганлиги текшириб турилсин. Лениннинг мана шу талаби нақадар изчиллик ва сабот билан амалга оширилса, кадрлар шу қадар муваффақиятли тарбияланади ва чиниқтирилади. Танқид ва ўз-ўзини танқидни зўр бериб авж олдириш, коммунистлар ва партиясизлар ходимларнинг камчилик ва хатолари тўғрисида очиқ гапира оладиган бўлишлари учун бутун шарт-шароитни вужудга келтириш зарур.

КПСС XXII съездининг қарорларини амалга ошириш учун курашда раҳбар кадрларнинг роли катта. Партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва идеология фаолиятини янада кучайтириш, хўжалик ва маданий қурилишга қилинаётган раҳбарликнинг даражаси, коммунистик қурилишнинг барча фронтларидаги муваффақиятларимиз раҳбар кадрлар билан олиб бориладиган ишга, бу кадрларни тўғри танлашга ва моҳирлик билан тарбиялашга кўп жиҳатдан боғлиқдир.

«ПРАВДА»нинг 17 майдаги бош мақоласи.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

Калининдаги «Октябрь» колхозининг машҳур пиллакори Пўлат Алимова ўтган йили давлатга бир қути уруғдан 115 килограмм юқори навли пилла ҳосили етиштириб берган эди. Бу йил Пўлат опа икки қути ипак қурти уруғини парвариш қилмоқда. У жами 240 килограмм пилла ҳосили етиштириб беришга аҳд қилган. Пўлат опа меҳр қўйиб боққан ипак қуртлари тўла дастага кирди.

У. РАҲИМОВ

Гулистон ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Ўзбекистон» колхозида 40 қути ипак қурти парвариш қилинмоқда. Колхоз пиллачилари уруғдан давлатга 2200 килограмм пилла ҳосили етиштириб беришни планлаштиришган. Робияхон Султонова, Бўчиш Маҳаддинова каби моҳир пиллачилар эса ҳар қути уруғдан 80—120 килограммдан пилла ҳосили беришмоқчи.

Н. МАЛЛАБОЕВ.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Мурожаатига жавобан Калинин бошқармасидаги «Москва» колхозининг ўртоқ Қ. Ёқубжонов бошлиқ бригадаси сабзавоткорлари пландаги 9 тонна ўрнига ҳар гектар ердан 13 тоннадан картошка ҳосили кўтаришга аҳд қилдилар. Суратда: (чапдан) колхоз агрономи А. Усмонов ва партия ташкилотининг секретари Қ. Абдуллаев ўртоқлар картошка экинларини кўздан кечирмоқдалар.

А. Абалян фотоси.

НЎХАТ ҲОСИЛИНИ ТЕЗ ВА НОБУД ҚИЛМАЙ ЙИҒИШТИРИБ ОЛАМИЗ

СИРДАРЁ ОБЛАСТИДАГИ «УДАРНИК» СОВХОЗИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ НЎХАТНИ ЙИҒИШТИРИБ ОЛИШ ЮЗАСИДАН БЕЛГИЛАГАН ТАДБИРЛАРИ

Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг КПСС Марказий Комитети Президиумига йилга якун ясаш ҳамда дон етиштириш ва харид қилишни кўпайтириш тўғрисидаги хатида ҳар бир республика дон етиштиришни кўпайтиришга ўз ҳиссасини қўшиши кераклиги кўрсатилган. Ғаллакор «Ударник» совхози коллективи ҳам бу маслаҳатга амал қилмоқда. Краснодар ўлкасидаги Усть-Лабинск ишлаб чиқариш бошқармаси ва Тошкент областидаги Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаси қишлоқ хўжалик ходимларининг 1963 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришдан иборат ватанпарварлик ташаббусига қўшилиб, совхоз коллективи ғалла майдонларини 30.400 гектарга етказди. Бу — бултургидан 11 минг 400 гектар ортиқдир.

Нўхатнинг кузги ва баҳори навларини экишга биринчи марта катта майдонлар ажратилди. 800 гектардан ортиқроқ майдонга нўхат экилди. Бундан ташқари 300 гектар ерга бошқа қимматли дондуккакли экин — нут экилди.

«Уладовский-303» навли нўхат 763 гектар майдонга энг яхши агротехника муддатларида — 20 январдан 15 февралгача экилди. Ҳозирги вақтда нўхат гуллаяпти, айрим участкаларда эса дуккак чиқара бошлади.

Нўхат гуллай бошлаган кунларда авиация ёрдами билан экин майдонларининг гектарига 20 килограммдан гексахлоран чангланди. 5—8 май ўртасида экин такрор чангланди. Шундай қилиб, экинлар нўхатнинг хавфли душмани — донхўр (брухас)дан сақлаб қолинди. Январда экилган нўхатнинг бўйи ҳозир 70 сантиметрдан ортиқдир.

Нўхатнинг ноябрь ойида экилган «Восток-55» навидан униб чиққан майсаси ҳам яхши ривожланаяпти.

Нўхат кучга тўляпти. Уни йиғиштириб оладиган кунлар яқинлашмоқда. Нўхатни нобуд қилмасдан йиғиштириб олиш учун ўримйиғимни қандай уюштириш керак? Ўримни қачон бошлаш, қандай машина ва мосламалардан фойдаланиш зарур? Нўхатни нима билан ва қандай янчиш керак? Агрономларни, механизаторларни, совхозимизнинг барча меҳнат аҳлини шу масала ҳаяжонлантирмоқда.

Бу масалаларнинг қийинлиги шундаки, нўхат алоҳида биологик хусусиятга эга бўлиб, бу ўсимлик бир вақтда пишиб етилмайди ва кўплаб ётиб қолади. Нўхатнинг дуккаклари пастдан юқорига қараб пишади. Нўхатнинг учидаги дуккаклар пишиб етилганида паст-ки шохларидаги дуккаклар, айниқса, иссиқ кунда тўкилиб сочилиб кетади. Совхоз коллективи Липецк областидаги «Петровский» совхозининг тажрибасидан фойдаланиб, ўрим-йиғимни нўхатнинг остки шохларидаги дуккаклар сарғайишдан бир неча кун илгари бошлашга қарор қилди. Бу пайтда ўрта шохдаги дуккаклар оқиш ва кўкиш рангда бўлади.

Биз нўхатнинг донини оммавий йиғиштириб олиш бошланишидан 5—7 кун илгари синов мақсадида ўримга тушамиз, ўрилган кўкпояни молга берамиз.

Нўхат дон учун фақат алоҳида-алоҳида қилиб ўрилади.

Ўрилган нўхат ғарамланганида поя тупида тургандагига қараганда тезроқ етилади, шундай қилиб ўриб кетилган нўхат ғарами қуриши билан далаларга «СКА-4» ва «СК-3» комбайнлари киритилади. Бу комбайнлар донли экинларни йиғиштириб олиш учун подборшчиклар («ПБ») билан жиҳозланган.

Механизаторлар ўриш пайтида нўхатнинг майдаланиб кетишига йўл қўймаслик учун барабанларнинг айланишини камайтиришга ва барабан билан дека орасидаги тирқишни кенгайтиришга, металл тўқмоқларни резина тўқмоқлар билан алмаштиришга аҳд қилдилар. Бу резина тўқмоқлар эски автопокришка ёки тасмалардан тайёрланади. Бу содда ускунани ясаш ҳар бир хўжаликнинг қўлидан келади. Шундай қилинса, дон нобуд бўлмайди.

Янчилган нўхат дони «ОВП-20» маркали юксак унум билан ишлайдиган дон тозалаш машинасидан ўтказилгач, давлатга топширилади. Келгуси йилда экин майдонларининг кенгайтирилиши ҳисобга олиниб, совхознинг уруғлик фонди тўлдирилади. Нўхат янчиб олингандан кейин қолган поя — оқсил моддасига бой халтакнинг бир қисми молларга берилади, лекин асосан ундан силос бостирилади.

Совхоз коллективи лалмикор ерларда, айниқса лалмикор ерлардаги катта майдонларда биринчи марта дон-дуккакли экинлар экиб, йиғиштириб олмоқда. Аммо механизаторларимизнинг баъзи тажрибаларини, илмий тадқиқот муассасалари ва ишлаб чиқариш бошқармасининг тавсияларини назарда тутиб, коллектив дон-дуккакли экинларни 10-12 кунда йиғиштириб олишга аҳд қилди. Ўрим-йиғим учун 6 та «ЖБА-2,5» жатка ва подборщиклари билан 12 та «СК-8» ва «СК-4» комбайнлари ажратилади. Ҳар бир машина билан кунига 8-10 гектар майдондаги ҳосилни йиғиштириб олиш мўлжалланмоқда.

Совхознинг энг яхши комбайнчилари ва механиклари Михайленко, Қаршиев, Ғаффоров, Шлейгин, Қодиров, Усмонов, Пардаев, Аҳмедов ва бошқа ўртоқлар нўхатни қисқа муддатда ва нобуд қилмай йиғиштириб олишга сўз бердилар.

Совхоз партия ва касаба союз ташкилотлари жаткаларни, комбайнларни ва ускуналарни яхшилаб тахт қилиб қўйиш ва уларнинг унумли ишлашини ва ҳосилнинг қисқа муддатда нобуд қилмасдан йиғиштириб олинишини таъминлаш учун ишчилар ўртасида социалистик мусобақани авж олдирмоқда. Қизил вимпеллар таъсис этилди, бу байроқчалар кунлик иш якунига қараб ҳар бир бўлимнинг илғор агрегатига топширилади. Шунингдек совхоз Кўчма байроғи таъсис этилади, бу байроқ ҳар 3 кунда илғор бўлимга топширилади. Совхоз ишчилари ўртасида яккама-якка социалистик мусобақа шартномалари тузилди. Кўрсаткич тахталари ўрнатилди. Совхоз марказида ҳурмат тахтаси ўрнатилиб, унга дон-дуккакли экинларни йиғиштириб олишда намуна кўрсатган комбайнчиларнинг номи ёзиб борилади.

Вагончалардан дала шийпонлари тайёрланди. Бу вагончаларда плакатлар, шиорлар газета ва журналлар, нўхатни парвариш қилиш ва йиғиштириб олишга доир махсус китобчалар бўлади.

Тракторчилар ва комбайнчилар учун иссиқ овқат тайёрланади. Дала шийпонларида душ ўрнатилади.

Партия, касаба союз ва комсомол комитетлари ҳар бир агрегатга агитаторни бириктириб қўйдилар. Ўрим-йиғим илғорларининг ишларини совхоз радиоузели, деворий газеталар, «Жанговар варақа»лар орқали кенг ёритиш мўлжалланади.

Коллектив бошоқли ғалла экинларини ўриб олишга ҳам пухта тайёргарлик кўрмоқда. Комбайнлар ва бошқа қишлоқ хўжалик техникаси, йўллар, кўприклар, омборлар, тош-тарозиларнинг ремонти тугалланай деб қолди. Экинни ўтоқ қилиш ҳам тамомланмоқда.

Ғаллакор «Ударник» совхози коллективи республика меҳнаткашларининг етти йилликнинг бешинчи йилида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун бошлаган курашига муносиб ҳисса қўшишга астойдил бел боғлагандир.

Бу суратда сиз Янгийўлдаги Свердлов номли колхознинг пилла, пилла эмас тилла етиштираётган икки миришкорини кўриб турибсиз. Уларнинг чапдагиси Инобат Муҳамедова, ўнгдагиси Саидвали ота Тожиев. Иккаласи ҳам ҳар қути ипак қуртидан камида 75 килограммдан пилла ҳосили олишга аҳд қилган. Ҳозир қуртлар жадал равишда пилла ўрамоқда.

В. Салов фотоси.

Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ

АҚШ президенти Ж. Ф. Кеннедига телеграммаси

АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ ЖОН Ф. КЕННЕДИ ЖАНОБ ОЛИЙЛАРИГА

ВАШИНГТОН

Ҳурматли жаноб президент,

Космонавт Г. Купернинг «Фейт-7» космик кемасида муваффақиятли парвоз қилиб, Коинот бўшлиқларини тадқиқ қилишга янги ҳисса қўшганлиги муносабати билан бизларнинг самимий табрикларимизни қабул қилгайсиз.

Совет кишилари довюрак Америка космонавти Гордон Куперга ўз табрикларини ва энг яхши истакларини йўллайдилар.

Н. ХРУШЧЕВ

Москва, Кремль
1963 йил 17 май.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ГАП УНДОҚ, ИШ БУНДОҚ

Қорачадан келган, ўрта бўйли, 32 ёшлардаги бу йигитни партия бюросида чунон ҳам мақташдики, асло қўяберасиз. Исмоил Мўминов олий маълумотли. Қишлоқ мактабида ўқитувчилик қилади, жамоат ишларида актив қатнашади.

— Ўртоқ Мўминов энг яхши агитаторларимиздан бири ҳисобланади, — деб гапга аралашди бюро аъзоларидан яна бири.

Биз Исмоилжон билан танишдик. У тортинчоқ эмас экан. Бир зумда мактаб ҳаётидан, колхоз ишларидан қанчадан-қанча фактларни тахлаб ташлади. Биз унинг фикрини асосий мақсадга бура бошладик.

— Сиз агитатор экансиз, қилаётган ишларингиз ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Тўғри, 5-бригадада агитаторлик қиламан. Лекин бригаданинг иши мақташга арзимайди. Кўчат сийрак. Ғўзалар ўт ичида. Ғумай илдизи тўлиб ётибди.

Мўминовнинг гапига қараганда бригадада олинган мажбуриятга яраша иш йўқ. Меҳнат интизоми бўш. Бригадир Шодивой Усмонов кўнгилчанг. Талабчан эмас.

— Шундай экан сиз ишни ташкил қилсангиз бўлмайдими?

— Қизиқ экансиз. Бригадир индамайди-ку, мен колхозчиларга нима ҳам дердим.

— Бригадирнинг камчилигини кўрсатсангизчи?

— Бўлади-ку, лекин ўзингиздан қолар гап йўқ...

— Кишилар билан якка-якка ишлашдаги тажрибангизни гапириб берасизми?

— Бригада аъзоларининг кўпчилиги авваллари катта-катта ишларда бўлган. Энди уларга бирон гап айтиш қийин. Иш ўрнига гап оласиз.

Агитатор билан қилган суҳбатимиз узоққа чўзилиб кетди. Суҳбатга тайёрланиши, материаллардан фойдаланиши, илғорларнинг тажрибаларини оммалаштиришга оид масалалар ҳақида ҳам бир қанча саволлар бердик. Лекин уларнинг биронтасига ўртоқ Мўминовдан аниқ, мазмунли жавоб олмадик. Маълум бўлишича ўртоқ Мўминов партия ташкилотидагиларни қуруқ гаплар билан алдаб юрган. Амалда эса ўзи бириктилган бригадада аҳён-аҳёнда бўлган. Унда ҳам газеталарда босилган материаллардан ўқиб бериб, изига қайтаберган.

Қилинган кундалик ишларни анализ қилиш, яхши, ғайратли колхозчиларни мақташ, ялқовларнинг камчиликларини кўрсатиб туришни агитатор хаёлига ҳам келтирмайди.

Дала шийпонини ремонт қилдиришга бош қўшмабди. Кўчма кутубхонани ташкил қилиб адабиётларни пропаганда қилишдан асло гапирманг.

Умуман олганда Исмоил Мўминов бригададаги камчиликлар ҳақида узундан-узоқ гапирди-ку, лекин уларни тезроқ бартараф қилишда партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермаяпти. Агитаторда ташкилотчилик, ўзига ва бошқаларга нисбатан талабчанлик қилиш аломатлари кўринмайди.

Колхоздаги бошқа кўпгина агитаторлар билан ҳам учрашдик. Уларнинг кўпчилиги ўртоқ Мўминов сингари фаолиятсиздир.

Бунга асосий сабаб нима? Аввало шуни айтиш керакки, партия ташкилоти агитаторларнинг ишчанлик қобилиятларини оширишга етарли эътибор бермай қўйган. Баъзан партия ташкилоти мажлисларда агитаторлар билан ишлашни яхшилаш юзасидан тадбирлар белгилайди, холос.

Кўрилган тадбирлар кўпинча қоғозда қолиб кетади. Партия ташкилотининг яқинда тузилган иш планига мувофиқ ҳар ҳафтада бир марта агитаторлар кунини ўтказиб туриш кўзда тутилган эди.

Амалдачи? Февраль, март, апрель ойларида агитаторлар билан бир марта ҳам учрашилмаган. Тажрибалар ўртоқлашилмаган. Камчиликлар танқид остига олинмаган.

Колхозда бизга партия ташкилотининг секретари Тўлаган Умрзоқовни жуда ишчан, ҳаракатчан, ходим деб таърифлашди. Шундай бўлса, нега ўзи тузган иш плани бажарилмайди, агитаторлар билан конкрет ишламайди? Иш бошқаю, гап бошқа деб шуни айтадилар.

М. ҒОЗИЕВ

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли Навоий номли колхоз.

ОБУНАЧИЛАР РАНЖИЯПТИ

Илгари Паркентга почта эрталаб соат 10-12 га қолмай етказиб келинар эди. Ҳатто Паркентдан 10-15 километр узоқда бўлган Сукоқ, Заркент, Номданак, Невич, Чанги ва бошқа қишлоқларнинг аҳолилари ҳам кундалик газеталарни ўша куннёқ олиб ўқиш имкониятига эга эдилар.

Мана, уч ойдан кўпроқ вақт ўтаяптики, 30 мингга яқин аҳолиси бўлган собиқ Паркент районига газета-журналлар, имконият бўлишига қарамай, кундуз соат 3-4 ларга зўрға етказиб келинади. Бунинг оқибатида меҳнаткашлар янгиликлардан ўз вақтида хабардор бўлаолмаяптилар. Паркентдаги киоскада савдо қилувчи ўртоқ Х. Мирзабоевнинг арз-додини тинглайдиган киши йўқ. У почта кеч олиб келингани сабабли газета журналлар баъзан сотилмай қолиб кетаётганидан куюниб гапиради.

Район алоқа бўлимининг мудири А. Холдоров ва «Союзпечать»нинг район бўлими бошлиғи Т. Аноров ўртоқларнинг газета-журналлар обуначиларга ўз вақтига етказилишини таъминлашга бефарқ қараб келаётганлари обуначиларни қаттиқ ранжитяпти.

Ҳурматли редакция! Бизнинг ана шу талабларимизни амалга оширишга ёрдам берсангиз.

Ш. МИРТУРСУНОВ.

Братск ГЭСи қурувчилари ўртасида коммунистик меҳнат мусобақаси тобора кенгаймоқда. Механизация бошқармаси кран участкасининг механизаторлари коммунистик меҳнат коллективи деган юксак номни қўлга киритдилар. Участка комсомоллари бетонни сифатли ётқизиш ташаббускори бўлишди. Экипажлар машиналарнинг сменалараро тўхтаб туриш вақтини камайтириш ҳисобига ҳар суткада қўшимча 700 кубометр бетон ётқизмоқдалар. Суратда: старший машинист Николай Валуйский (ўнгда) ва машинист Виталий Мишутинлар кранининг бошқариш узелларини профилактик назоратдан ўтказмоқдалар.

М. РЕДЬКИН фотоси, ТАСС фотохроникаси.

БАЙРОҚДОРЛАР

Тошкентдаги газоаппарат заводининг коллективи етти йилликнинг бешинчи йилини яхши кўрсаткичлар билан якунлаш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқда. Барча цех ва участкаларда ишлаб чиқариш топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошланган мусобақа авж олаётир.

Қуюв цехи коллективи айниқса баракали ишлаяпти. Қуювчилар турли хил деталларнинг сифатли бўлишига эришмоқдалар. Топшириқларни мунтазам ортиғи билан адо этмоқдалар. Шунинг учун ҳам улар йил бошидан буён корхонанинг кўчма Қизил байроғини ўз қўлида сақлаб келмоқда. Темирчилик-пресслаш цехи ишчиларининг кўрсаткичлари ҳам кишини хурсанд этади. Штамповкачи Алла Хан, Андрей Дисс бошчилигидаги коммунистик меҳнат бригадаси, токарь Н. Шахобиддинов, йиғувчи Л. Зимин ва бошқа ўртоқлар баракали ишламоқдалар. Улар нормани бир ярим бараварга етказиб адо этишяпти.

Газ плиталари цехи ишчилари ҳам илғорлардан қолишмаётир. Улар биринчи кварталда белгиланганига қўшимча равишда юзларча газ плиталари ишлаб чиқардилар.

Корхона коллективи шу кунларда янада зўр ғайрат ва ташаббус билан меҳнат қилмоқда. Май ойи планини муддатидан бир неча кун илгари бажаришга аҳд қилиб, иш суръатини тобора оширяпти.

А. КИМ.

ЗАВОД КУТУБХОНАСИ

«Таштрансмаш» заводи ўзининг катта кутубхонасига эга. Унинг китоб фонди йилдан-йилга ортиб бормоқда.

Ҳар йили кутубхона учун 500—600 сўмлик янги адабиётлар сотиб олинади. Бу йил завод дирекцияси билим ўчоғи учун минг сўм пул ажратди. Шундан 600 сўмига турли техника адабиётлари сотиб олинди.

Кутубхонанинг актив аъзолари ҳам ортиб бораётганлигини айтиб ўтиш керак. Бу йил билим ўчоғи 300 дан ортиқ актив китобхон билан иш олиб бораяпти

Ҳозирги кунда кутубхона ходимлари техника кабинети билан ҳамкорликда корхона цехларида ҳам мазмунли суҳбатлар ўтказишга киришди. Ўқилаётган лекцияларнинг кўпи корхона инженер-техник ходимлари томонидан олиб борилаётир.

Кутубхона келгусида тематик кечалар ўтказишни ҳам планлаштириб қўйди.

У. УСМОНОВ.

«Тошкент ҳақитати»нинг штатсиз мухбири.

ҲАММА МИННАТДОР

Тошкентнинг «Узбекистон» кўчасидаги газета-журнал киоскасида эрта тонгдан ҳаёт қайнайди. Бир зумда бу ер кишилар билан гавжум бўлади.

Сотувчи ўртоқ Я. Оқсоқолов харидорларнинг ҳар бир сўзига аниқ жавоб бериш билан бирга улар сўраган газета ва журналларни тез олиб беради. У 15 йилдан бери шу ерда ишлайди. Шу вақт ичида миллион-миллион газетани сотди.

Е. МОРДУХАЕВ.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ТУЗ ДОННИ ҚУРИТАДИ

Мамлакатимизнинг кўп районлари учун баҳорги дуккакли экинларни экиш жуда мураккаб вазифа—уруғни йиғиб-териб олгандан уни то кўкламгача сақлаш билан боғлиқ. Намлиги маълум меёрга етказилган уруғларнигина сақлаш мумкин. Бозорга чиқариладиган донни жуда яхши қайта ишлайдиган сушилкалар уруғликни бузиб қўйиши мумкин. Оддий иссиқлик режимларида уруғлик қинғир-қийшиқ бўлиб, ёрилиб ва униш қобилиятини йўқотиб қўяди. Агар уруғликни бузмайдиган енгил режим қўлласак, унда донни бир неча марта сушилкадан ўтказишга тўғри келади.

Бутуниттифоқ илмий-текшириш озуқа институтида дуккакли уруғликларни сушилкасиз қуритиш усули ишлаб чиқилди. Бу ерда намликни ўзига ютадиган махсус дориворлар топилди. Жумладан, ҳаммага маълум бўлган глаубер тузи шаклидаги сульфат натрий ишлатилди. Бу модда сув билан яхши бирикади. Бирикканда ҳам сульфатнинг ҳар бир молекуласи ўзига сувнинг 10 молекуласини қўшиб олади. Реакция вақтида иссиқлик чиқади. Сульфатнинг сув билан бирикиши эса кристал шаклида рўй беради. Шунинг учун ҳам сульфат дон ичига ўтмайди, уруғлик сифатини бузмайди.

Шуни айтиб ўтиш керакки, донни қуритиш процесси кимёвий реакциялар орқали автоматик бошқарилади. Ҳар бир сульфат молекуласининг сув билан бирикишида жуда кўп иссиқлик ажралиб чиқади. Бунинг ҳисобига кўп донни қуритаётганда чуқур қалинликда температура кўтарилишига ва уруғликнинг бузилишига олиб келмайдими, деган савол туғилиши мумкин. Бундай хавф йўқ. Намликни ютиш ва бинобарин, иссиқликнинг ажралиб чиқиши туз температураси 32 даражага етгунча давом этади. Бундан юқори температурада туз эриб, реакцияга киришишдан тўхтайди. Тажриба шуни кўрсатдики, ҳатто 1,5—2 метр чуқурликда ҳам уруғлик ҳарорати 32 даражадан ошмас экан.

Озуқа институтининг директори биология фанлари доктори Анатолий Тютюнников бу янги усулнинг келажаги порлоқ деб ҳисоблайди.

— Мамлакатда глаубер тузининг запаслари беқиёсдир,—дейди у. Глаубер тузининг миллиард тонналик конлари Каспий ва Орол денгизининг қирғоқларида ва Сибирнинг бир қатор районлари, Урал ва Узоқ Шарқда бор. Қуритиш процессининг ўзи эса жуда оддий-туз билан доннинг аралашишидан иборат. Бунда мавжуд механизмлардан ҳам фойдаланиш осон. Шуниси қизиқки, бир марта фойдаланган тузни-бошқатдан яроқли, намликни ютадиган қилиш мумкин. Бунинг учун тузни ҳеч бўлмаганда ёз офтобида қуритишнинг ўзи кофия. Қуритиш усулининг афзаллиги яна шундаки, бу йўл билан бир вақтнинг ўзида хоҳлаганча донни қуритиш мумкин. Ўтган йили Тула, Москва, Брянск, Киров, Тамбов, Рязань, областларида ва Бошқирдистондаги бир қатор хўжаликларда ўтказилган кимёвий йўл билан қуритиш тажрибалари муваффақиятли бўлди. Уруғлик қуритишнинг бу фойдали усули кенг татбиқ этилишига шубҳа қилмаса бўлади.

Рудольф СВОРЕНЬ
АПН мухбири.

ЖАМОАТЧИЛИК АСОСЛАРИДА

Соат иккиларда ҳовлидаги атргулларга қўнган капалакларни қувиб юрган Акромжоннинг кечга яқин бирдан икки юзи бўртиб иситмалаб қолди. Аксига юриб отаси Рауфжон ака ҳам иккинчи сменага ишга кетган. Саври опа нима қилишини билмай девор қўшниси Санобар холага уйдан кўз-қулоқ бўлиб туришни, тез ёрдамга телефон қилмоқчи эканлигини айтган эди, қўшниси:

— Савриой, нима қиласиз ўзингизни қойитиб, шундоққина маҳалла идорасида дўхтирхона очилган.

Саврихон худди ўғли узалиб қолгандай енгил тортиб Акромжонни кўтарганича маҳалла медпунктига илдам юриб кетди. Идоранинг олдида уни медпункт мудири Абдувосиқ ака Муҳамедов қарши олди. У болани кўрган заҳоти оппоқ дока пардалар тортилган хонадаги медицина ҳамширасига докторлар тилида бир нима деди-да Саври опага «ҳеч қиси йўқ, қизилча тошибди» деди.

Ҳақиқатан ҳам доктор айтганидай 10 минут ичида Акромжон кўзини очди...

Бу медпункт Тошкентнинг Чилонзор районидаги «Олмазор» маҳалласида жамоатчилик кучи билан қурилган бинода очилган.

«Олмазор» маҳалла комиссиясининг раиси Абдулхай ака Нурмуҳамедов жуда халқпарвар ва ташкилотчи киши. Унинг раҳбарлигида маҳалла кундан-кунга ободонлашмоқда. Чунки у кенг жамоатчиликка суяниб иш тутади. 73 ёшли Қурбонота Бекмуҳамедов, Қосимхўжа Сарваров, Усмонака Қосимовлар маҳалланинг отахон активларидан. Маҳалла идораси ва медпунктининг биринчи ғиштини қўйганлар ҳам ана шулар. Маҳалланинг Қобил Ёқубов бошлиқ дружиначилари кеча-кундуз тинчлик ва осойишталикни сақлайдилар. Бу ердаги қўни-қўшнилар бир-бирлари билан жуда тотув. Маҳаллада ўтказилаётган сиёсий-тарбиявий ишлар ўз самарасини бермоқда. Аҳоли ўртасида турли лекциялар, суҳбатлар ўтказилиб туради. Маҳалланинг ўз библиотекаси, спорт майдончаси бор. «Олмазор» маҳалласи активларининг бу ишлари таҳсинга лойиқ.

Ш. ҚОСИМОВ.

ҲАР ТЎҒРИДА БИР ШИНГИЛ

Қорақум саҳросида 118 километр узунликдаги магистрал сув йўли қурилиши тугалланди. Бу сув йўли Ясхан кўлини туркман нефтчиларининг шаҳри Небит-Даг билан боғлайди. Геологлар Ясхан районида Ер остида чучук сувли жуда катта денгиз борлигини аниқладилар. Небит-Дагдан ташқари Красноводск, Челекен, Онарем ва бошқа районлар ҳам ер ости кўлидан сув олади.

Волжск шаҳридаги (Марий АССР) целлюлоза-қоғоз комбинати ўз қувватини тобора оширмоқда. Энергетика базаси ва буғ-куч узелини реконструкция қилиш тугалланди. Целлюлоза заводини қайта қуриш ишлари олиб борилмоқда. Пишириш қозонларининг каттароқ қозонлар билан алмаштирилиши корхонага хом ашё маҳсулоти олишни тахминан 40 процент кўпайтириш имконини беради. Қуввати жиҳатидан ишлаб турган иккала қоғоз тайёрлаш машинасидан устун бўлган учинчи машина парафинланган қоғоз тайёрлайдиган янги фабрикада монтаж қилинмоқда. Бу машина ишга туширилиши билан қоғоз ишлаб чиқариш йилига 30 минг тоннагача кўпайди. Бу эса, 1963 йил учун планлаштирилганидан қарийб 6 баравар кўпдир.

Кустанай областидаги хўжаликлар нўхат экиш планини Қўриқ ўлкада биринчи бўлиб бажардилар. Бу йил ўлкада ана шу экин 652 минг гектар, яъни ўтган йилдагига нисбатан бир ярим баравар кўп майдонга экилмоқда.

Мичуринскдан хабар берадилар: Мева-сабзавотчилик институти кафедрасининг мудири профессор В. И. Будаговский Тамбов областининг иқлим шароитларига яхши мослашган олма дарахтининг паст бўйли ва ғоят серҳосил навларини етиштирди. Бундай дарахтлар одатдаги олма дарахтларидан анча тез ҳосилга киради ва мўл-кўл ҳосил беради. Бу дарахтларни парвариш қилиш енгил бўлиб, арзонга тушади. Бу кўчатзордан минглаб кўчат РСФСР колхоз ва совхозларига жўнатилди.
(ТАСС).

КОЛХОЗ ҲИММАТИ

Калинин ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли Ильич номли колхоз территориясида беш хонадан иборат янги аптека биноси қурилиб ишга туширилди. Колхоз маблағи ҳисобига қурилган бу бино қишлоқ хўжалик артели усталарининг қўлидан чиқди. Аптека шу ердаги касалхона ва колхоз қишлоғининг олти мингга яқин аҳолисига хизмат кўрсатмоқда.

Бундан ташқари колхоз правлениеси касалхона ихтиёрига бир гектарлик олмазорни берди. Бу ерда қурилган болалар боғчаси ҳам яқин кунларда фойдаланишга топширилади.

М. МИРАҲМЕДОВ.

Мирзачўлдаги қўриқ ерларни ўзлаштиришда Гулистон механик-ремонт заводи ишчиларининг ҳам ҳиссаси оз эмас. Улар механизация воситаларини сифатли ремонт қилиб бермоқдалар. Суратда: смена мастери Владимир Мясников ишчи Константин Токарев тайёрлаган деталнинг сифатини текшириб кўраётир.

Р. Шияпов фотоси.

ЯНГИЛИКНИНГ ТУҒИЛИШИ

ЕТТИ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

Умар ака катокларга арикча ясайди. У катокларни махсус қисқич орасига биттадан жойлаштиради, механизмлар билан тез айлантириб, станокнинг ўткир «тиш»лари ёрдамида деталнинг чор айланасини ўйиб чиқади. Бу операция анча машаққатли, техник жиҳатдан хавфлидир. Умар аканинг ҳамкасби ва дўсти Ёқуб Кайбуллаев катокларга ана шундай арикчалар ясаётган эди, тўсатдан бир каток патрондан чиқиб кетди. Хайрият, ишчилар ён томонда туришган эди...

Шу воқеадан кейин «Қандай қилиб техника хавфсизлигини таъминлаш мумкин?» деган фикр Умар аканинг хаёлидан кетмайдиган бўлиб қолди. Умар ака неча-неча фикр сўқмоқларига кириб чиқмади, катокка арикча ясашнинг қанчадан-қанча йўллари ҳақида изланмади, дейсиз...

Мана, бир неча кундирки, токарь ҳамон ўша жумбоқни ечиш фикри билан банд... Умар ака стол ёнидан туриб, дераза ёнига келди. Оқшом чиройига нигоҳ ташлади. Деразани ланг очиб юборди. Хонага баҳор нафаси кирди. Кўкда ой само маликалари — сайёралар билан сайр қилиб юрибди. Гўё Умар акага кўз қисиб «ётмайсизми, энди» деяётгандек. Шаҳар жимжит. Шу чоқ кўчадан ўтган трамвайнинг нағмаси тун сокинлигини бузиб юборди. Умар ака баҳор нишъасидан енгил тортиб, чарчоғини унутгандек бўлди, яна иш столи ёнига келди. Тек турганича нималардир ёзиб қўйилган қоғозга ўйчан тикилиб қолди. Аллақандай китобларни варақлаб ҳам чиқди. Сўнгра яна қоғозга энгашди. Ниҳоят стулга ўтириб, пешонасини қўлига тираганича узоқ ўйга толди. Бирдан кўзлари порлаб, қаддини ростлади. Оқ қоғозга янги шакллар чизиб чиқди. У жумбоқни ечган эди...

...Эрталаб завод дарвозаси олдида Умар ака ҳамкасблари Ёқуб ва Жалил Раҳмоновга дуч келди.

— Дўстим, бугун ўнг томонингиз билан турибсизми? — деди Ёқуб Умар акадаги қувноқлик аломатларини пайқаб. Умар ака цех томон бораркан, дўстларига йўл-йўлакай янгиликни ҳикоя қила кетди.

— Рост-да, аввал катокда ўқ ўтказиш учун тешик ясалса, сўнг катокни ўққа мустаҳкамлаб, арикча ўйилса, бутунлай хавфсиз бўлмайдими, ахир?!

Ёқуб севинганидан нима дейишини билмай қолди. Дўстини чин қалбдан табриклади-да, Жалилга «қойил, топибди-ку», дегандек маъноли қараб қўйди. У табрик ўрнига қўл силтади:

— Деворни тепса, рационализатор чиқаяпти, — деди Жалил писанд қилмай, — нормани ошириб бажаряпмиз бўлди-да! Аввало, бунинг ҳеч қанақа ихтиро эмас, дўстим. Алихўжа-Хўжаали. Аввал уни эмас, бу процессни бажариш керак дебсан, вассалом. Шунга ҳам ота гўри — қозихонами? Ҳали бош оғриқ қилиб уни рационализаторлик ва ихтирочилик бюросига олиб бораман, дегин?!

Жалилнинг сўзлари Умар аканинг суяк-суягидан ўтиб кетди, қувонч ойнасини чил-чил синдирди.

Ёмоннинг бир қилиғи ортиқ дегандай, сенинг ҳам шу қилиғинг сира қолмади-қолмади-да,— деди Ёқуб Жалилдан ўпкалаб.

Умар ака индамади, илдам цехга ўтиб кетди. Жалил билан Ёқуб баҳслаша-баҳслаша бироздан кейин цехга кириб келишди. Жалил дафъатан ҳангу-манг бўлиб қолди: цех ишчилари Умар ака станоги атрофида ўралашиб, янги усулни муҳокама қилардилар, оддий, лекин муҳим янгилик ҳаммани қизиқтириб қўйган эди. Икки орада Жалилнинг изза бўлгани қолди... Цех улкан шалоладек гувиллаб кетди. Неча жуфт хушёр кўзлар Умар ака станогидан нигоҳ узмайди. Ҳамманинг юзида табассум. Нега севинишмасин?! Ахир, улар эрта-индиндан бошлаб янги усулда ишлашади. Бу усул шундайки, бир ишчининг эмас, цехдаги ҳамма ишчининг ҳам иш унумини оширади, илгари бир ишчи сменада 10 катокка арикча ва тешик ясаса, энди 12-13 катокка арикча ҳам тешик ясайди.

Умар ака таклифи завод рационализаторлик ва ихтирочилик бюроси аъзолари томонидан тўла маъқулланди.

Умар ака Валиевнинг фикри ҳамиша изланиш билан банд. У буни ишлаб чиқаришга жорий этмагунча тиниб-тинчимайди. У шу кеча-кундузда яна бир муҳим янгилик ҳақида ўйлаб юрибди. Яқинда унда катокни тешадиган металл бурғиларни қаттиқ металлдан ишлаш мумкин эмасмикин, деган фикр туғилди. Тўғри-да, ҳозирги бурғилар юмшоқ металлдан ясалган. Қаттиқ металлар бўлса, Тошкентдан топилади. Мана, қаттиқ қотишма. Агар бурғи шундан қилинса борми, у иш жараёнида йийилиб ё синиб кетмайди. Бунинг устига 10 та катокни тешиш учун икки соат ўрнига бир соат вақт кифоя қилишини айтмайсизми?!

Умар ака Никита Сергеевич Хрушчевнинг «Ҳар бир ишчининг ўз резерви бор» деб айтган гапини ҳеч ёдидан чиқармайди. Ҳар бир ишчи бир янгилик топиб келаверса, ишлаб чиқаришга жорий этаверса, ҳазилакам хазина дунёга келадими?!

...Заводдан қайтар эканмиз, қалбимизни илиқ ҳис қамраб олди: ҳар бир ишчи бирор янгилик топиш, меҳнатни янада осонлаштириш ҳақида ўйламоқда. У ўзи ҳақидагина эмас, эл манфаати ҳақида ўйламоқда. Бу фазилат коммунизм яратишга бел боғлаган ижодкор совет кишиларигагина хосдир.

Ҳ. ИКРОМОВ,
А. АЛИМОВ

Тошкентдаги «Подъемник» заводи.

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ" НАТИЖАЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

„ҚАНОТСИЗ ҚЎШИҚЛАР"

Газетамизнинг 31 март сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақолада концерт ташкилотлари, радио эшиттириш тармоқларининг репертуарларида замонамиз талабига жавоб бермайдиган, ғализ, меъдага тегадиган қўшиқлар ҳали ҳам учраб тургани кўрсатиб ўтилган эди.

Қуйида шу танқидий мақолага олинган жавобни босаётирмиз:

«Мақола Ўзбекистон Давлат филармониясида муҳокама қилинди ва танқидий фикрлар асосан тўғри деб топилди. Ғоявий ва бадиий томондан бўш, талабга жавоб бермайдиган қўшиқлар репертуардан олиб ташланди, баъзиларига тузатиш киритилди.

Қўшиқ ва ашулаларнинг тобора ўсиб бораётган талаб даражасида бўлишини, тингловчига маънавий озиқ берувчи, коммунизм ижодкорларини ғалабадан-ғалабага илҳомлантирувчи турли мавзудаги ғоявий ва бадиий пишиқ дилрабо қўшиқлар куйланишини таъминлаш учун концерт репертуарларини Ўзбек Давлат филармонияси ва эстрада қошида тузилган бадиий советда мунтазам муҳокама қилишга қарор қилинди. Шунингдек шеърлар билан шуғулланадиган махсус бадиий редактор штати олиш кўзда тутилади.

ЎзССР Маданият министрлиги санъат ишлари Бошқармасининг бошлиғи С. КАМОЛИТДИНОВ».

„ЮЛДУЗ КЎРМАЙ"

«Узбексельмаш» заводи партия комитети газетамизнинг 10 март сонида босилган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақолани партия комитетининг йиғилишида муҳокама қилган. Заводнинг рационализаторлик ва ихтирочилик бюроси ишчиларнинг кашф этган таклифларига етарли эътибор бермаётгани газетада тўғри танқид қилинган деб топилган. 10-цех мастери К. А. Рябовнинг 1909 йилда ишлаб чиқарилган станокни модернизация қилиш ва УПХ-1,5а ярим барабанларини ишлаш учун махсус асбоб тайёрлаш тўғрисидаги таклифларининг охирги синови март ойида ўтказилиб, ишлаб чиқаришга қабул қилинган. Унинг авторига мукофот берилган.

Заводнинг рационализаторлик ва ихтирочилик бюросининг инженери ўртоқ А. М. Азерьев рационализаторлар ва ихтирочилар билан қониқарсиз иш олиб боргани учун вазифасидан бўшатилган. Унинг ўрнига шу соҳада тажрибаси бўлган И. Л. Савицкий тайинланган.

Завод партия комитети рационализаторлик ва ихтирочилик бюросининг ишида жиддий ўзгариш ясаш учун амалий тадбирлар белгилаган. Партия комитетининг бюроси яқинда заводнинг бош инженери ўртоқ Патаповнинг рационализаторлик ва ихтирочилик бюросига қандай раҳбарлик қилаётгани тўғрисидаги ҳисоботини эшитишни планлаштирган.

Редакцияга юборилган жавобга «Узбексельмаш» заводи партия комитетининг секретари ўртоқ Воловик қўл қўйган.

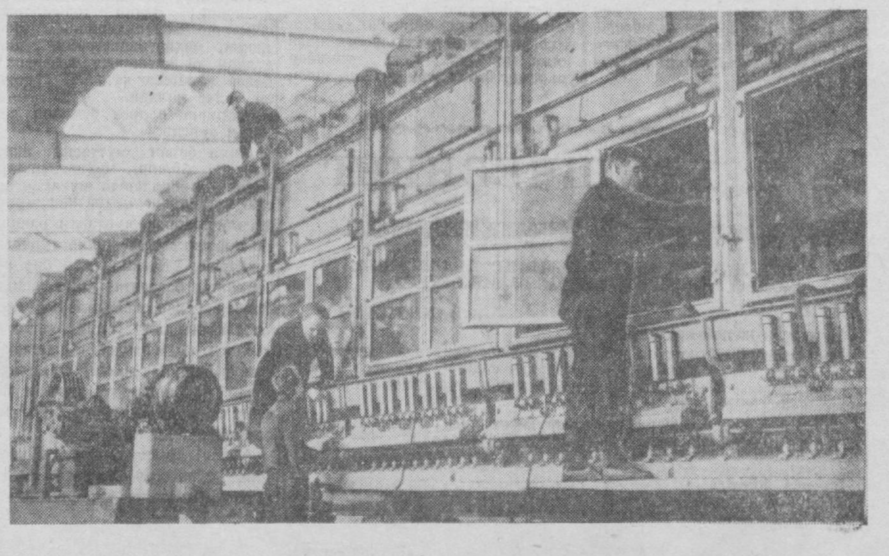

Ленинграддаги Карл Маркс номли заводда сунъий толалардан тайёрланадиган юқори сифатли корд ишлаб чиқарадиган тўқимачилик комбайнларининг янги учта модели яратилмоқда. Ҳозир заводнинг тажриба цехида ПН-300-И6 маркали биринчи машинани йиғиш ишлари тугалланди. Бу янги комбайн ана шу хилдаги бошқа комбайнлардан 1,5 баравар унумдордир. Суратда: янги машина синаб кўрилмоқда.

М. Блохин фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ИШНИНГ КЎЗИНИ БИЛГАН ЮТҚАЗМАЙДИ

БУ САҲИФАДА: ❁ Юқори Чирчиқдаги „Правда“ колхозида меҳнат шароити қандай ташкил этилганлиги, ❁ **Ўрта Чирчиқдаги Энгельс номли колхозда культивация билан суғоришни бир-бирига боғлаб олиб борилаётганлиги,** ❁ Бўкадаги „Гулистон“ колхозида колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини таъминлаш соҳасида кўрилаётган тадбирлар, ❁ **1-„Оққўрғон“ совхозида бегона ўтга қарши кураш қандай йўлга қўйилганлиги ҳақидаги материалларни ўқийсиз.**

Фото-мухбирларимиз А. Абалян билан В. Салов келтирган мана бу суратдаги беш сулув қиз Урта Чирчиқдаги Охунбобоев номли колхознинг серғайрат, серҳаракат аъзоларидандир. Улар Ватан омборларини «оқ олтин» билан бойитиш учун курашга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Суратда (чапдан) Умрихон Фармонова, Тожибосар Саидғозиева, Бахри Жабборова, Мунаввара Ҳакимова, Ойниса Султонова ўртоқлар.

ЕНГМАСАК ЕНГИБ ҚЎЯДИ

Бегона ўт ва зарарли ҳашаротлар ҳосилнинг ашаддий душманидир. Ана шуларни ўз вақтида йўқ қилмай туриб мўл ҳосилга умид боғлаш асл деҳқоннинг иши эмас. Мана, бизнинг ерларимизни олиб кўрайлик. Тупроғи серунум. Карталар текис. Техника ва ишчи кучлари ҳам етарли. Лекин ўтган йили ҳар гектар ердан атиги 13 центнердан ҳосил кўтардик, холос. Ҳосилдорликнинг бундай чўкиб қолиш сабабларидан бири бегона ўтнинг ниҳоятда кўпайиб кетганлиги ва ҳашарог-зараркунандаларга қарши ўз вақтида курашилмаганлигидадир. Бу икки офатни ўз вақтида енгмасангиз сизни енгиб қўйиши турган гап.

Бу йил 3306 гектар ерга чигит экдик. Пахтакорларимиз олдида шу йилнинг ўзида ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни 25 центнерданга етказиш ва 2500 гектар ерда етиштирилган ҳосилни машиналар ёрдамида териб олиш вазифаси туради. Халқ ва партия олдида берган ана шу ваъданинг устидан чиқиш учун қилинган ва бажарилиши лозим бўлган ишлар ҳақида фикр юритамиз.

Бегона ўт ғўза учун икки томонлама душмандир. **Ўт биринчидан, ёш кўчатнинг озиғига, сувига, ҳавосига шерик бўлади. Натижада кўчат қисилиб, нимжон бўлиб нозиклашиб қолади. Бундай кўчатлар ҳа деганда пастдан шохламайди. Тепадангина икки-учта ҳосил шохлари чиқариб кам мева тугади. Иккинчи душманлиги шундаки, бегона ўт зараркунандаларнинг уяси ҳисобланади. Шунинг учун ҳам уларни илдиз-пилдизи билан қуритишга астойдил бел боғладик. Эрта баҳордаёқ мавжуд ишчи кучини бегона ўт илдизларини териб олишга тўла жалб этдик. Шу йўл билан 1148 тонна бегона ўт илдизлари териб олинди.**

Маълумки, бегона ўтга қарши курашда техника жуда катта аҳамиятга эга. Техникага кенг йўл очиб бериш билан бирга бегона ўтнинг униб-ўсишига йўл қўймаслик мақсадида барча майдонга уруғни квадрат-уялаб жойлаштирдик ва бир текис ундириб олдик. Шу кунларда 82 та чопиқ трактори яшил квадратлар орасига икки томонлама кўнгилдагидек ишлов беряпти. Квадратнинг афзаллиги шундаки, агрегат узунасига ва кўндалангига юриб ўтганда ишчи органлар ғўза тўпларининг атрофини юмшатиб, бегона ўтларни ўлдириб кетади. Фақат кўчат яқинидагина ондасонда ўтлар қолади, холос. Агрегат кетидан ишчиларимиз, қолган-қутган ўтни ўлдирадилар. Кўриниб турибдики, техника туфайли қўл меҳнати енгиллашаяпти. Бу ерда шуни ҳам айтиш керакки, ғўза қатор ораларига механизмлар ёрдамида ишлов берилгач, агрегат кетидан албатта одам оралаб чиқиши керак. Шу йўл билан биз бегона ўтларнинг ўсишига имкон бермаймиз.

Юқорида айтганимиздек, ҳосилнинг иккинчи душмани қишлоқ хўжалик зараркунандаларидир. Кузги тунлам, ўргимчаккана, шира, кўсак қурти ва бошқа зараркунандаларни экиннинг офати десак бўлади. Булар шунинг учун ҳам офатки, жуда тез кўпаяди. **Тўқайга ўт тушганда қамиш ўланлар қандай ёниб кул бўлса, юқоридаги ҳашаротлар босган карта ўз вақтида олдини олинмаса, у ердаги кўчатлар ҳам ана шундай нобуд бўлиши турган гап. Бу офатнинг олдини олиш биз деҳқонлар учун ҳам фарз, ҳам қарздир.**

Хўш, биз қандай тадбирларни амалга оширяпмиз. Аввало шуни айтиш керакки, марзалар ҳашаротлар уяси эканлиги ҳеч бир деҳқонга сир эмас. Зараркунандаларга қарши курашни ана шу марзалардаги ўтларни қуритишдан бошладик. Яъни карта четидаги увотларга 12 процентли корболениум сепдик. Шу йўл билан ҳам бегона ўтни ҳамда ҳашарот тухумини қуритдик.

Маълумки, май ойи қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг бош кўтарадиган даври бўлиб ҳисобланади. Шира айниқса хавфлидир. У пахтанинг барги ва ўсиш нуқтасига ёпирилиб олади-да, унинг ширасини сўраверади. Оқибатда ўсимлик ривожланишдан тўхтайди. Бундай ҳолнинг юз бермаслиги учун мутахассислар ҳар бир картани доим кўздан кечириб турадилар. Қаерда шира ёки ҳашаротлар пайдо бўлгани аниқланса, дарҳол ўша ерга заҳарли моддалар билан ишлов берилади. Юз литр сувга бир килограмм метилмеркаптофос аралаштирилиб пуркалса, бир гектар ердаги кўчатга тушган ширани йўқ қила олади. Сепилган заҳарли модда ўсимлик танасига сингиб кетади. Шу йўл билан ҳашаротлар ҳам заҳарланади. Шу кунларда бешта ОДН далаларда қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши ишлаб турибди. Бу усул билан 20 майгача ҳашаротларга қарши курашамиз. Ундан сўнг самолётлар ёрдамида барча майдондаги кўчатларга заҳарли модда пуркаймиз.

Июнь ойининг иккинчи ўн кунлигидан бошлаб кўсак қуртлари пайдо бўлади. Тез кўпаювчи бу зараркунанда ҳам тайёр кўсакларни шикастлантиради. Ана шу даврда метилмеркаптофосга 50 процентли ДДТ пастасини қўшиб қуртни ўлдирадиган дори тайёрлаймиз. Бу моддани кўсак қурти пайдо бўлган жойларга ОДНлар ёрдамида пуркаймиз.

Инсоннинг қўлидан келмайдиган иш йўқ. Ҳамма гап ҳар бир юмушни қунт ва чидам билан ўз вақтида ўринлатишда қолган. Партия ва ҳукуматимизнинг пахтани харид қилиш нархларини ошириш тўғрисидаги қарори совхозимиз меҳнаткашлари қалбидаги меҳнатга бўлган муҳаббатни янада мавж урдириб юборди. Биз ана шу оталарча ғамхўрликка жавобан бугун кечагидан, эртага эса бугунгидан баракалироқ меҳнат қилаверамиз.

Р. АБДУРАҲМОНОВ

Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги 1-«Оққўрғон» совхозининг бош агрономи.

УНУМ БЎЛСИН ДЕСАНГИЗ...

Колхозимиз жуда катта, 1200 хўжаликка эгамиз. 6 минг аҳоли яшайди. Қиладиган ишимиз деҳқончиликдир. 680 гектар ердаги чигитни квадрат-уялаб экиб бир текис ундириб олдик. 1100 гектар майдонга эккан канопимиз ҳам барқ уриб ўсаяпти. Бу ерда ана шу экинларнинг агротехника парвариши устида гапирмоқчи эмасман. Фақат шуни бир оғиз айтиб ўтмоқчиманки, деҳқонларимиз етти йилликнинг бешинчи йилида ҳар гектар ердан 44 центнердан «оқ олтин», 191 центнердан каноп пояси етиштириш учун астойдил енг шимариб ишга тушганлар.

Мен халқ ва она-Ватан олдида берган ваъданинг уддасидан чиқиш учун унумли меҳнат қилаётган деҳқонларга яратиб берилган шароит ҳақида фикр юритмоқчиман. Ҳақиқатан ҳам деҳқонлар учун маданий-маиший хизмат қанчалик яхши уюштирилса, даладаги иш ҳам шунчалик унумли, сифати эса юқори бўлади. Буни биз амалда кўриб келяпмиз. Аввало шуни айтиш керакки, ўтган йилги ишлаб топилган даромадлардан қолган 1 миллион 130 минг сўм маблағни колхозчиларга тўла тарқатдик. Дала ишлари қизғин олиб борилаётган ҳозирги пайтда уларга ҳар ўн кунда пул бериб турибмиз. Деҳқонларимиз рўзғор учун зарур бўлган нарсаларни олиш учун ишдан қолиб юрмайдилар. Ҳар бир деҳқонга нима керак бўлса у бригада бошлиғига айтади. Бригадир рўйхат олиб боради. Шу йўл билан керакли нарсалар уларнинг уйларига олиб бориб берилади. Хонадонларга кўп истеъмол қилинадиган ун ва бошқа зарур нарсаларни изчил бериб турибмиз.

Биз 15 та дала бригадасига эгамиз. Ҳамма бригадада ҳам дала шийпони бор. Шийпон бригада ерининг қулай жойига қурилган. Ҳаммасига ҳам электр ва телефон туширилган. Колхозчилар бу ерда радио орқали концертлар эшитадилар. Қишлоқ хўжалигига оид хоҳлаган брошюраларини топиб тажриба ўрганадилар. Турли журнал ҳамда кундалик газеталарни мунтазам ўқиб борадилар. Бундан ташқари ҳар бир бригадага иккитадан агитатор бириктиб қўйилган. Улар ҳосилнинг тақдири учун деҳқонлар билан баравар жавобгардирлар. Ана шу 30 киши далада меҳнат қилаётган деҳқонлар орасида бўлиб, илғор тажрибаларни оммалаштирадилар. Газеталарда мутахассис маслаҳати, илғор тажриба минбари рубрикалари остида эълон қилинган мақолаларнинг мағзини уларга чақиб берадилар.

Айниқса деҳқонларимизнинг фарзандларига катта ғамхўрлик қиляпмиз. Ахир, улар бизнинг келажагимиз — коммунизм қурувчилар-да. Колхозимиз территориясидаги 8 та болалар яслиси ва битта болалар боғчасида пахтакор ҳамда лубкор деҳқонларимизнинг фарзандлари тарбияланмоқдалар. Уларнинг меҳрибон оналари эса далада ҳалол меҳнатлари билан бахт яратаяптилар. Битта ўнбир йиллик, олтита саккиз йиллик мактабда қувноқ ўқувчилар билим эгаллаяптилар. Етти ўринли туғруқхона оналар ихтиёрига берилган. 30 ўринли касалхонада малакали мутахассис врачлар деҳқонларимизга жонкуярлик қилмоқдалар. Марказий ҳаммомга эгамиз. Бундан ташқари ўзимизнинг кинотеатримиз ҳам бор. 6 та участкада навбат билан кино кўрсатиб турилади. Ташкил қилинган ҳаваскорлар тўгараги аъзолари меҳнаткашлар олқишига сазовор бўлмоқда. Улар бригада далаларида бўлиб, дам олиш пайтларида концертлар кўрсатмоқдалар.

Шу кунларда кенг экранли кинотеатр, поликлиника қураяпмиз. Бундан ташқари колхозимиз марказида икки қаватли ҳашаматли бино қад кўтаради. Кузга бориб бу бинолар фойдаланишга топширилади. Ҳа, меҳнаткашларимиз кенг экранли кинотеатрда мароқ билан ҳордиқ чиқарадилар. Шинам хоналарда ўзбек ва қозоқ фарзандларимиз ўз она тилларида дарс тинглайдилар.

Кўз илғамас пайкалларда йўқдан бор қилиб «оқ олтин» ва «кўк олтин» етиштириш учун пешона тери тўкаётган жонкуяр деҳқонларга янада намуналироқ маданий-маиший хизмат кўрсатаберамиз.

Юграй ГРИГОРИЯ

Юқори Чирчиқ. «Правда» колхози партия ташкилотининг секретари.

МАНФААТДОРЛИКНИ ОШИРАМИЗ

Деҳқонларимиз ўтган йили ёз бўйи сидқидил билан меҳнат қилиб, йиллик пахта тайёрлаш планини бажардилар. Бундай муваффақиятга эришиш омилларидан бири хўжалигимизда меҳнатга ҳақ тўлашнинг тўғри уюштирилиши десак янглишмаган бўламиз. Иш ҳақининг миқдори меҳнатнинг малакаси ҳамда унумдорлигига боғлиқдир.

Маълумки дала ишлари албатта бир-биридан фарқ қилади. Масалан, ғўза қатор ораларига юксак агротехника қоидалари асосида ишлов бериш билан хирмонда пахта қуритишнинг тафовути ҳаммага маълум. Биринчи иш юқори малакали мутахассисни талаб қилади. Шунинг учун ҳам меҳнатни тарификация қилишда бажариладиган ишларнинг оғирлиги, мураккаблиги ҳамда малакали меҳнат билан малакасиз меҳнат ўртасидаги фарқларни албатта инобатга оламиз. Бу тадбирлар меҳнаткашларда ўз ихтисосини кўтаришга қизиқиш уйғотмоқда ва меҳнат унумдорлигининг ошишига сабаб бўлаяпти.

Биз тарификация қилишда механизаторлар бажарадиган ишларни алоҳида, сувчилар бажарадиган ишларни алоҳида ҳамда оддий колхозчилар бажарадиган ишларни алоҳида эътиборга олганмиз. Хўжаликда бажариладиган ишнинг ҳаммасига ҳам 6 та разряд бўйича ҳақ тўлаймиз.

Ғўза қатор ораларига ишлов бераётган механизаторларга нечанчи парвариш кетаётганлигини ҳамда ернинг шароитини ҳисобга олган ҳолда норма белгилаганмиз. Уларга биринчи разряднинг бир нормаси учун 3 сўм 05 тийин, иккинчи разряд учун 3 сўм 56 тийин, учинчи разряд учун 4 сўм 06 тийин, тўртинчи разряд учун 4 сўм 57 тийин, бешинчи разряд учун 5 сўм 34 тийин ва олтинчи разряд учун эса 6 сўм 35 тийин ҳақ тўланади. Шуни ҳам айтиш керакки чигит экилган 950 гектар ер бригадаларга бириктиб қўйилган. Бу майдоннинг ҳаммаси ҳам бир текис ҳосилдор эмас. Шунинг учун ҳам ҳақ тўлашда ернинг ҳосилдорлигини ҳисобга оламиз.

Ҳарбир агрегатдан унумли фойдаланиш, уни кўз қорачўғидай асраш, механизаторларнинг асосий вазифасидир. Бу масъулиятни ошириш мақсадида ҳарбир агрегатни механизаторга бириктиришдан олдин механиклар томонидан шу чопиқ трактори учун график белгиланади. Бордию тракторчининг масъулиятсизлиги орқасида агрегат графикдаги техника парваришидан олдин бузилиб қолса тўхтаб қолган ва ремонт қилинган вақти учун ҳақ тўланмайди.

Илғор механизатор, сувчи ҳамда оддий колхозчилар учун мукофот бериб борамиз. Бу мукофотлар сифатли бажарилган иш учун асосий иш ҳақига нисбатан процент ҳисобида тўланади. Масалан, чигитни сифатли экиб ўзига бириктилган майдонлардаги чигитни бир текис ундириб олган ва дастлабки ишлов беришни муваффақиятли ўтказаётган механизаторлар учун ана шу даврда топган даромадининг 25 проценти миқдорида қўшимча ҳақ тўладик.

Ҳарбир механизаторга карталарни шартнома асосида бириктиб қўйганмиз. Ғўза қатор ораларига ишлов бериш бизда 15 августгача давом этади. Ана шу даврда ҳарбир механизатор ўз даласида шартномада белгиланган миқдордаги кўчатларни тўла ҳолда сақлаб қолишга эришса унга мавсум давомида ишлаб топган ҳақининг 15 процента миқдорида қўшимча ҳақ берилади.

Етиштирилган ҳосилни машиналар ёрдамида териб олиш деҳқонлар учун жуда катта иқтисодий фойда келтиради. Мана бир мисолни олиб кўрайлик. Ўтган йили четдан келиб пахтамизни теришга ёрдам берган ўртоқлар учун 37 минг сўм маблағ сарфланди. Хўш, ўшалар териб берган ҳосилни машиналар ёрдамида йиғиштириб олганимизда ўша 37 минг сўм пул колхозчиларга тақсимланган бўлур эди. ҲИСОБЛАБ КЎРСАК ЁРДАМЧИЛАРГА БЕРГАН ПУЛИМИЗГА 13 ТА ХВС-1,2 МАШИНАСИ СОТИБ ОЛИШИМИЗ МУМКИН ЭКАН. БУ ЙИЛ 13 ТА АГРЕГАТ СОТИБ ОЛИБ ХВС ЛАР СОНИНИ 20 ГА ЕТКАЗАМИЗ. Ана шу агрегатларнинг ҳар бири билан ўрта ҳисобда 60-65 тоннадан пахта териб олишни мўлжаллаяпмиз. Шу йўл билан бу йилнинг ўзида етиштирган ҳосилимизни фақат ўз кучимиз билан териб олишга эришамиз.

Кунлик топшириқни сифатли ва ошириб бажарган механик ҳайдовчиларга нормадан ошиқ терилган ҳар центнер пахта учун икки баравар ҳақ тўланади. Бордию пахта сифатсиз терилса, норма бажарилмаса механик-ҳайдовчиларнинг кунлик иш ҳақидан 20 процент ушлаб қолинади.

Сувчилар учун ҳам 6 та разряд бўйича ҳақ тўлаймиз. Уларнинг ҳарбирига ҳам карталар бириктиб қўйганмиз. Йил охирига бориб ҳарбир сувчининг картасини текшириб кўрилади. ҒЎЗАНИ ЧАНҚАТМАСДАН ЎЗ ВАҚТИДА ВА СИФАТЛИ СУҒОРИШ БИЛАН МЎЛ ҲОСИЛ ТЎПЛАГАН СУВЧИЛАРГА БУТУН СУҒОРИШ ПАЙТИДА ТОПГАН ИШ ҲАҚИНИНГ 50 ПРОЦЕНТИ МИҚДОРИДА ҚЎШИМЧА ҲАҚ БЕРАМИЗ.

Оддий колхозчиларга ҳақ тўлаш ҳақида фикр юритганда шуни айтиш керакки, бригаданинг ерини ҳар бир колхозчига бўлиб берганмиз. Улар ўз участкалари теппасига қозиқ қоқиб фамилиялари, исми, гектари, кўчатнинг миқдорини ёзиб қўйганлар. Ғўза парвариши тамом бўлгач, ҳарбир колхозчининг участкасини текшириб кўрилади. Шартномадаги кўчатлар сақлаб қолинган ва мўл ҳосил тўпланган бўлса уларга 25 процент қўшимча ҳақ берилади. Бордию кўчатлар нобуд бўлиб кетган бўлса, ҳосилнинг баракаси бўлмаса улардан 15 процент ҳақ ушлаб қолинади.

Бухгалтерияда ҳарбир механизатор ва тракторнинг бажарадиган иши, сарфланган ёнилғи, эҳтиёт қисмлар, меҳнат харажати ҳисобга олиб борилади. Бордию механизаторлар эҳтиёт қисм ва ёнилғини тежаб қолса, тежалган материал баҳосининг 40 процента унга берилади. Ортиқча сарфланиб юборилса ўша ортиқча сарфланган материалнинг қиммати 100 процент ушлаб қолинади. Хоҳ механизатор, хоҳ сувчи, хоҳ оддий колхозчининг бажарган иши агроном томонидан брак қилинса, унга ҳақ тўланмайди. Шундай механизатордан сарфланган ёнилғи қимматининг 90 процента, ўша бригада бошлиғидан эса 10 процента ушлаб қолинади.

Биз колхоз деҳқонларининг моддий манфаатдорлигини бундан кейин ҳам ошириш йўлида янада мукаммалроқ иш қиламиз. Деҳқонлар учун коммунизм мактаби бўлган колхознинг янада гуллаб-яшнаши учун ўз ҳиссамизни қўшамиз.

О. ГИЗЗАТУЛИН

Бўка. «Гулистон» колхозининг бош бухгалтери.

МАҚСАДИМИЗ БИР

Хўжалигимиз деҳқонлари 1360 гектар майдонга чигит экиб бир текис ундириб олдилар. Бизнинг олдимизда етти йилликнинг бешинчи йилида ана шу майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнердан ошириб ҳосил кўтаришдек масъулиятли вазифа туради. Бу ҳосил ўз-ўзидан пайдо бўлмаслигини деҳқонларимиз яхши биладилар. Мўлжалдаги ҳосилни тўплаш дастлабки парвариш ҳамда биринчи сув беришни қанчалик муваффақиятли ўтказишга боғлиқ. Келинг, яхшиси шу ҳақда фикр юритайлик.

Авваллари деҳқоннинг техника ҳақида ўйлаши ҳам мумкин эмасди. Энди-чи, энди деҳқонни техникасиз тасаввур қилиб бўлмай қолди. Ахир, ҳосилнинг баракали бўлиши шу техника билан ишлов беришга боғлиқ эканлигини қайси бир пахтакор билмайди дейсиз. Биз 66 тажрибали механизаторга эгамиз. Яшил квадрат орасига 22 та чопиқ трактори юксак агротехника қоидалари асосида ишлов беряпти. Ана шу механизатор ва кекса пахтакорларнинг маслаҳатларига кўра биринчи ишлов беришни кўндалангига юришдан бошладик. Нега деганда уялар ораси узунасига нисбатан олганда кўндалангига тор бўлади. Шунинг учун ҳам кўчатлар ёшлик пайтида кўндалангига ишлов бериб ўтларни қириб ташлаш керак. Маълумки, ёғингарчиликдан кейин карталарни майда ўт босади. Ўтлар ривож топмасданоқ қуритилса, яхши натижа беради. Шуни назарда тутиб агрегатнинг ишчи органларига пичоқни кўчатнинг ҳар икки томонидан 13—14 сантиметр қочириб жойлаштирдик. Қатор ораларини 6—8 сантиметр чуқурликда юмшатяпмиз.

Механизаторларимиз дастлабки ишлов бериш тугагунча ўз агрегатларини ғўза қатор ораларида биринчи тезликда бошқарадилар. Чунки кўчатлар жуда жонсиз. Борди-ю, агрегат юқори тезликда бошқариладиган бўлса, унинг ишчи органларидан кўтарилган тупроқлар ёш ниҳолни нобуд қилиши мумкин. Айниқса кесакли карталарда агрегатни юқори тезликда бошқариш кўчат учун хавфлидир. Нега деганда оқин суви ичиб зичлашиб ўрнашмаган кесаклар қўзғолиб кўчатлар нобуд бўлиб кетади.

Биринчи озиқлантиришни биринчи парвариш билан қўшиб олиб бориш яхши натижа беради. Бу даврда ёш кўчатнинг илдизи нормал ривожланиш учун тупроқдан етарли озуқани сўриб олишга ожизлик қилади. Шунинг учун ҳам баъзи бир карталарда ғўза ҳадеганда кўтарилмай, авжга кирмай ётади. Ана шундай кўчатларга тайёр озуқа бериш керак бўлади. Шу кунларда ҳар гектар ерга СУЗлар ёрдамида 150 килограммдан азот ва фосфор аралашмаси беряпмиз. Озиқлантиришни бериш билан бирга қўшиб олиб боряпмиз. Озуқа бераётган азотнинг ўсимлик танасини кенгайтирса, фосфор эса ҳосил тугилишини тезлаштиради.

Суғориш билан ғўзанинг ўсишини секинлаштириш ҳосил тўпланишини жадаллаштириш мумкин. Бунинг учун кўчатларга шундай муддатларда сув бериш керакки, тўпланган шохларнинг гулга айланиши пастки шохдан бошланиб аста-секин асосий поянинг тепасига яқинлашаборсин. Ана шу мақсадга эришиш учун кўчатларга биринчи сув беришда жуда эҳтиёт бўлиш керак. Чунки эҳтиётсизлик натижасида ёш кўчатларни сувга чақилтириб қўйиш зарарли бир ҳолдир. Борди-ю, сув нормадан кам берилиб чанқатиб қўйилса ҳам ҳосилга путур етади.

Биз ёш ғўзаларни сувга чақилтириб қўймаслик мақсадида карталарни группаларга ажратдик. Майдоннинг узунлигини ҳисобга олган ҳолда ҳар 150—200 метр масофада ўрта ўқариқлар олдик. Шу ўқариқлардан картага бирйўла сув таралади. Шундай қилинганда картанинг боши ҳам, ўртаси ва охири ҳам сувга баравар қонади. Бу усулнинг яна бир фойдали томони шундаки, сув ичган карта бир текис етилади. Шундай карталарда культивация ҳам муваффақиятли ўтказилади.

Сувчиларимиз кейинги суғоришни ҳам ғоят ҳушёрлик билан ўтказадилар. Доим кўчатларни кузатиб борадилар. Сув талаб бўлган жойнигина суғорадилар. Шундай қилинмай пала-партиш сув берилаберса ғўза ғовлаб кетиши мумкин. Нега деганда тупроқ ҳаддан ташқари нам бўлиб кетади. Ғовлаб кетган кўчатлар бир-бири билан туташиб қолади. Пастки шохлар қуёш нуридан, иссиқликдан тўла баҳраманд бўлолмай, нимжонлашиб қолади. Бу ҳол ҳосил меваларининг кўплаб тўкилишига, кўсакларнинг суст ривожланишига ва кеч етилишига сабаб бўлади. Олдиндан серсув бўлган ғўзанинг илдизи пастга кетмайди. Тупроқнинг юза қисмида ривожланади. Бундай кўчатлар кейин ҳам тез-тез суғориб туришни талаб қилади. Сал кечикиб сув бердингизми хом барг ва тана ҳароратга тоб беролмай бўшашади, ҳосил органлари тўкилиб кетади.

Ғўза чанқатиб суғорилса, унинг илдизи намликни қидириб тупроққа чуқур кириб боради. Бундай пайтларда ер устки қисмидаги ғўзанинг ўсишига путур етади. Демак шона тугиш, гуллаш ва ҳосилнинг пишиб етилиши орқага сурилади.

Юқоридаги иккала ҳолнинг ҳам юз бермаслиги учун биз тупроқдаги намликни кўчатнинг ўсиши учун қулай даражада сақлаб борамиз. Бу мақсадга эришиш учун албатта сувчиларга етарли ва қулай шароит яратиб бериш керак. Биз йил бошиданоқ тажрибали юз сувчи ажратганмиз. Экиш пайтида ана шу сувчилар ўзларига тегишли бўлган ерларида агрегат билан бирга бўлдилар. Ернинг нишабини, қай томондан сув таралса, кўчат қониб сув ичишини ҳисобга олиб сўнг чигит қададилар. Улар суғоришни икки сменада олиб борадилар. Сувчиларимизнинг ҳаммаси ҳам иссиқ овқат ва зарур кийим-кечаклар билан таъминланган. 50 та кўчма кроватлар карта тепасига чиқариб қўйилган. Бизнинг пахтакорларимизнинг мақсадлари бир. У ҳам бўлса қўлни-қўлга берган ҳолда меҳнат қилиб ва партия олдида берган ваъданинг устидан чиқиш.

П. ҲАКИМОВ

Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги Энгельс номли колхоз раиси.

Юқори Чирчиқ бошқармасидаги «Ленинский путь» колхози далаларида ғўза парвариши кўнгилдагидай бораётир. Азамат механизаторлар қатор ораларини ҳам узунасига, ҳам кўндалангига кўнгилдагидай культивация қилишаяпти. Суратдаги ўртоқ Илёс Аюбаев ана шундай механизаторлардан бири. У ҳар куни 7—8 гектар майдонни қўлдан чиқармоқда. С. Шокаримов фотоси.

БУ САҲИФАНИ РЕДАКЦИЯНИНГ ИЛҒОР ТАЖРИБАЛАРНИ ПРОПАГАНДА ҚИЛИШ ШТАТСИЗ БЎЛИМИ УЮШТИРГАН.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

ЖОНКУЯР ЎҚИТУВЧИ

Бугун унинг тўйи. Тажрибали педагог Носирхўжа ака Акбархўжаев туғилганига бугун 60 йил бўлди. Ҳа, 60 йил! Бу даврнинг 40 йили эса севимли касб — педагогликка бағишланди.

Педагог! Нақадар азиз ном! У муҳтарам мураббий, жонкуяр тарбиячи! Ёш талабаларни билим чаманзорига етаклаб кирган қалби қуёш шарафли касб эгалари бизда оз эмас. Уларнинг қўлларида ҳар йили неча минглаб ўғил ва қиз болалар билим чашмасидан баҳраманд бўладилар, тарбия топадилар.

Носирхўжа ака ҳам ўз касбини чин қалбдан эъзозлаган унга чексиз меҳр қўйган отахон педагоглардандир. Тошкентдаги ўзбек билим юртида ўқиб юрган пайтидаёқ ёш талабалар меҳри уни пойтахтнинг Октябрь районидаги 15-мактаб қучоғига чорлади. Шундан бери халқ маорифи соҳасида берилиб ишлаб келади. Бу орада унинг қўлида неча юзлаб ўқувчилар таҳсил кўрди. Унда таълим олган талабаларнинг кўпи ҳозир таниқли врач, ишчан, педагог, толмас тадқиқотчи бўлиб ишлаяпти.

Жонкуяр педагогнинг кўп йиллик самарали меҳнати партия ва ҳукуматимиз томонидан юксак тақдирланди. Ўртоқ Акбархўжаев 1944 йилда республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи деган юксак унвонга сазовор бўлди. Орадан бир йил ўтар-ўтмас кекса педагог «Шавкатли меҳнати учун» медали билан мукофотланди. У, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан ҳам тақдирланди.

Ҳозир отахон педагог пенсияда. Бироқ, шунга қарамасдан болалар тарбияси тўғрисида доим ғамхўрлик қилади. Шогирдлари — ёш ўқитувчилар у билан кўпинча маслаҳатлашиб туради.

Кекса ўқитувчининг 60 ёшга тўлиши муносабати билан унинг номига талайгина табрик телеграммалари олинди. Юбилярни қутловчилар унга сиҳат-саломатлик ва узоқ умр тиламоқдалар.

Суратда: Носирхўжа ака Акбархўжаев.

Советская ПЕЧАТЬ

ЖУРНАЛИНИ ЎҚИНГ

«Советская печать» — совет матбуоти ва радиоси масалаларини ёритувчи асосий журналдир. Унинг саҳифаларида совет матбуоти, радио ва телевидениесининг илғор тажрибаси, совет журналистикасининг ижодий масалалари билан танишиш мумкин.

«Советская печать» газета ва журналларга, радио ва телевизион эшиттиришларга обзор беради, редакция ишининг назарияси ва практикасига доир, журналистик маҳорат тўғрисида мақолалар босади, журналхонларнинг саволларига жавоблар беради, журналистлар союзи ташкилотларининг ижодий ҳаётини ҳикоя қилади.

Журналнинг ҳар бир номерида чет эл матбуоти ва радиосига оид материаллар, социалистик мамлакатлар журналистларининг тажрибаси, чет эл журнал нашриётларининг ишлари тўғрисида материаллар эълон қилинади.

Журналнинг «Ижодий изланишлар», «Тажриба ва практика», «Жамоатчилик асосларида», «Журналистлар союзи ташкилотларида», «Хотира дафтаридан», «Редакцияларда», «Радио ва телевидение», «Бизнинг ўртоқларимиз», «Матбуот кадрлари», «Журналистик мерос», «Нашриёт ишлари», «Маҳаллий матбуот ходимларига ёрдам», «Консультация л а р», «Ўқувчилар билан суҳбат», «Китоблар орасида», «Чет элларда», «Фельетон» каби рубрикалари бор. Журналда қизиқ мақола ва хабарларни, очерк ва ҳикояларни, фельетон ва ўртоқлик ҳазилларини ўқийсиз.

Совет матбуоти, радио ва телевидениесининг назарий ва практик масалалари билан қизиқувчи ҳар бир журналист «Советская печать» журналининг доимий обуначиси ва актив автори бўлиш лозим.

Журналнинг бир йиллик баҳоси 4 сўм 20 тийин.

СУД ЗАЛИДАН

ПОРАХЎРЛАРНИНГ МИСИ ЧИҚДИ

Тошкентдаги каноп фабрикаси клубида бир неча кун давом этган «Туполевлар иши» юзасидан суд процесси тамом бўлди. Мазкур иш Ўзбекистон ССР Олий Суди раисининг ўринбосари М. М. Биркин, халқ маслаҳатчилари — С. П. Басов, О. А. Заболоцкий, давлат қораловчиси, СССР Бош прокурорининг ўринбосари Г. Р. Гольстлар иштирокидаги очиқ суд мажлисида кўриб чиқилди.

Суддаги кўпгина ашёий далиллар, гувоҳларнинг кўргазмалари ва экспертиза хулосалари шуни яққол кўрсатдики, даставвал Тошкент шаҳар прокурори, кейинчалик эса Тошкент областининг прокурори лавозимида ишлаган Б. П. Туполев ва унинг 13 кишилик тўдаси ўзаро тил бириктириб, жиноятчиларга ёнбосиб, бунинг эвазига улар ўз мансабларидан фойдаланиб, мунтазам равишда пора олиб келганлар. Туполев шаҳар прокурори бўлиб турган вақтда ўзининг «ўнг қўли» ҳисоблаб келган ҳамтовоқлар — шаҳар прокуратураси судларда жиноий ишларни кўришни назорат қилиш бўлимининг бошлиғи А. Г. Аванесов, Октябрь район прокуратурасининг терговчиси Л. Камолов, старший терговчилар Дмитров, Скоморовскийларга жиноятчи унсурлар пора берса, уларнинг ишини қандай йўл билан бўлмасин, «тинчитиш» чорасини кўришни буюрган. Порахўрлар тўдаси ва унинг бошлиғи Туполев қанчадан-қанча айбдорларнинг ишларини ҳас-пўшлаш ва бекор қилиш ҳисобига пора олишди. София Семёновна Кранц деган кимсани ўз воситачиларига айлантирганлар.

Туполев ва унинг шериклари шаҳардаги собиқ «Учинчи интернациональ», «Қизил юлдуз» артеллари, тўқимачилик галантерия фабрикаси ва шунга ўхшаш корхоналарда уя қуриб олган катта-катта жиноятчилар группаси — ашаддий ўғри ва муттахамларни ўз паноҳларида узоқ вақт яшириб келганлар. Жумладан, улар «Қизил юлдуз» артелидаги жиноятни ҳас-пўшлаш билан айбдорлардан катта миқдорда, Тошкент тўқимачилик — галантерия фабрикасидаги қаллобларга ён босиш ҳисобига 2 минг сўм пора олганлар. Тошкент гўшт комбинатидаги жиноятчиларнинг ишлари ҳам порахўрларнинг нопок қўли билан босди-босди қилинган.

Туполев ва унинг шериклари олган поранинг умумий суммаси 82 минг 200 сўмни ташкил этади. Шу жумладан жиноятчи тўда бошлиғи Туполевнинг шахсан ўзи 23 минг 200 сўм пора олган.

Суд тўда бошлиғи Туполевни 15 йил ва Скоморовскийни ўн йил муддатга озодликдан маҳрум қилиб, мол-мулкларини давлат фойдасига мусодара қилишга ҳукм чиқарди. Шайканинг бошқа аъзолари бўлган айбдорлар Пучаев, Аванесов, Дмитров, Камоловларнинг ҳар қайсиси 8 йилдан, Кранц 6 йил муддатга озодликдан маҳрум қилишга ва мол-мулкларини давлат фойдасига мусодара қилишга ҳукм қилиндилар.

С. ҲИДОЯТОВ.

ОБ-ҲАВО

Бугун Тошкент шаҳрида ва областида ҳамда яйловларда ҳаво бироз булутланиб туради, ёмғир ёғмайди. Эрталаб Тошкентда 13-15 даража, областда ва яйловларда 11-16 даража иссиқ бўлади. Кундузи Тошкентда 24-26, областда ва яйловларда 21-26 даража иссиқ бўлади.

Тошкент об-ҳаво бюроси.

КОММУНИСТ АДИБ

Прогрессив инсоният француз халқининг ёруғ даҳоси, тинчлик ва озодлик курашчиси, коммунист ёзувчи ва оташин журналист Анри Барбюснинг 90 йиллигини кенг нишонлаяпти.

Анри Барбюс 1873 йилнинг 17 майида Аньере шаҳарчасидаги адабиётчи оиласида туғилди. У 20 ёшидан шеър ёзабошлади. 1895 йили Парижда Барбюснинг биринчи шеърлар тўплами — «Йиғловчилар» нашр этилди.

XX аср бошларидаги социал воқеалар, 1905 йил рус революцияси ва ишчилар ҳаракатининг ривожланиши Барбюс ижодига таъсир этмай қолмади, албатта. Ёзувчи биринчи жаҳон урушигача ёзган «Дўзоҳ» романида буржуа жамиятининг авра-астарини кўрсатиб берди. У капитализмдаги сохтакорлик, мунофиқлик, зулм даҳшатларини фош этиб, «турмуш даҳшатларидан ташқари бошқа дўзоҳ йўқ» деб, буржуа жамиятининг халқ оммаси учун бирдан бир дўзоҳ эканини таъкидлади.

Биринчи жаҳон уруши йилларида Барбюс гарчи солдатликка чақирилмаган бўлса-да, кўнгилли бўлиб урушга кетди ва икки йил солдатлик қилди. Бу давр унинг революционер ёзувчи бўлиб етишишида катта аҳамият касб этди. У адолатсиз уруш қийинчиликларини ўз кўзи билан кўриб, окопда ўзининг «Ут» номли романини ёзди. Буюк адиб М. Горький бу китоб ҳақида фикр юритиб, «Ут» — уруш ҳақида, оддий, аёвсиз, осойишта ва туғалмас ҳақиқат ҳақида ҳикоя қилувчи биринчи китобдир, деган эди. Автор китобни «Взвод кундалиги» деб номлаган. Романнинг яхши хусусияти шундаки, ундаги ижобий қаҳрамон бутун бир коллективнинг, солдат шинелида азоб чеккан оддий кишиларнинг тимсолидир. Роман ер юзига ифлослик, риёкорлик ва ёлғончилик ёғдирган капитал иблисларини йўқ қилиб ташлаш учун халқ оммаси ичида кўтарилаётган олов учқунларини аланга олдириб юборишда катта роль ўйнади.

Улуғ Октябрь революцияси Анри Барбюс ҳаёти ва ижодига беқиёс таъсир кўргатди. Революция туфайли ёзувчи ўзининг бутун революцион ва ижодий йўлини

янгитдан белгилаб олди. Бу даврда у фақат ёзувчи сифатида эмас, балки оташин революционер, ўткир журналист ва нотик сифатида Совет Россиясини қўллаб-қувватловчи нутқлар сўзлади публицистик мақолалар ёзди. Унинг 1917—1920 йилларда сўзлаган нутқлари ва ёзган публицистик мақолалари «Жангчи сўзлари» номи билан алоҳида тўплам бўлиб чиққан.

Барбюс «Биз айблаймиз» деган мақоласида Америка, Англия, Франция империалистларининг ёш Совет республикасига тажовузига кескин қарши чиқди ва босқинчиларга лаънат ёғдирди. У дунёдаги оддий кишиларга: «Рус ҳақиқатини қутқариш билан одамзод ҳақиқатини қутқарингиз!» деб мурожаат қилди.

Барбюснинг «Равшанлик» романи Улуғ Октябрь социалистик революциясининг бевосита таъсири остида ёзилди. Қалам соҳиби бу асарида «Ут» романи темасини давом эттириб, урушда кўзи очилган халқ оммасидаги революцион онгнинг етилиб бораётганини тасвирлади.

Барбюс ижодиётининг сўнгги босқичи Совет Иттифоқи халқлари ҳаёти билан чамбарчас боғлиқдир. Бутунлай янги типдаги ёзувчи бўлиб етишган Анри Барбюс ер юзида тинчлик ва озодлик учун олиб борилган кураш йўлида кўп ишлар қилди. У Балқондаги оқ террорга қарши Парижда, Лондонда, Венада ва бошқа кўплаб шаҳарларда мудофаа комитетлари тузди, Москвадаги Союзлар уйининг Колонна залида «Оқ террор ва уруш хавфи» деган темада доклад қилди, Кельн шаҳрида «СССР дўстлари конгресси»ни уюштирди. 1932 йили урушга қарши халқаро конгресс ўтказишда Барбюс актив ташаббускорлардан бири бўлди. У, 1935 йили уюштирилган ёзувчи ва маданият ходимларининг фашизмга қарши халқаро конгрессининг энг актив ташкилотчиси ва қатнашчиси эди.

Барбюснинг 1928 йилда нашр этилган «Ҳаққоний қиссалар» номли ҳикоялар тўплами худди ана шу тинчлик учун кураш масалаларини ўзида мужассамлантирган. Барбюс ҳаётининг сўнгги йилларида инсониятнинг буюк доҳиси В. И. Ленин ҳақида материаллар тўплади ва шу ҳақда китоб ёзди. Барбюс Совет Иттифоқининг энг яқин дўсти эди. У 1935 йилнинг 30 августида Москвада вафот этди.

Оташин ёзувчининг ҳикоя ва романлари кўпгина тилларга таржима қилинган. Ўзбек китобхонлари ҳам революционер ёзувчининг асарларини ўз тилларида қизиқиб ўқимоқдалар. Бутуниттифоқ китоб палатасининг 1963 йил 1 январигача кўриб чиққан маълумотларига қараганда, Совет Иттифоқида Анри Барбюс асарлари 24 тилда 3 миллион 129 минг нусхада 119 марта нашр этилган. Биргина шу фактнинг ўзиёқ бу ажойиб ёзувчининг ижодига совет китобхонлари нақадар қизиқиб қарашларини яққол кўрсатади.

А. ЮСУПОВ.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

„НОТИСИАС ДЕ ОЙ" ГАЗЕТАСИНИНГ 25 ЙИЛЛИГИ

ГАВАНА, 15 май, ТАСС мухбири М. БУЗИВСКИЙ хабар беради:

Қаҳрамон Куба халқи шонли юбилейни — «Нотисиас де Ой» газетасининг 25 йиллигини нишонламоқда.

«Газета халқ хизматида» деган шиорни ўз ишига асос қилиб олган «Нотисиас де Ой» газетаси чорак асрдан буён меҳнаткашларнинг манфаатларини садоқат билан ҳимоя қилиб келмоқда. Газета халқларнинг империализмга қарши, миллий озодлик курашини, фашизм ва урушга қарши, тинчлик ва социализм учун олиб бораётган курашини ҳамиша қўллаб-қувватлаб келди, ҳақиқат гапларни омма орасига ёйди, халқни ўз ҳуқуқлари учун курашга илҳомлантирди.

Америка империализмининг малайлари диктаторлардан Сокаррас ва Батиста газетани бир неча марта ёпиб қўйдилар, редакция ва босмахонани алғоқ-далғоқ қилдилар, аммо улар газетанинг кучли садосини бўға олмадилар. Куба Халқ революцион партиясининг босма органи «Нотисиас де Ой» газетаси бошқа сарлавҳалар билан, кўпинча кичкина икки варақ қилиб чиқарилса ҳам, халқни истибдодга қарши, латифундиячиларга қарши, АҚШ империалистик монополияларининг зулмига қарши курашга даъват этаберди.

1959 йил 1 январда, яъни Батиста диктатураси ағдариб ташланган кунда, «Нотисиас де Ой» газетаси яна кўчаларда сотила бошлади. Газета мамлакатнинг тарихида янги давр бошланганлигидан дарак берган Сантьяго-де-Куба шаҳрида босиб чиқарилди.

«Нотисиас де Ой» газетаси меҳнаткашларнинг пропагандисти, агитатори ва коллектив ташкилотчиси сифатида вужудга келди. Газета бу вазифани муваффақиятли бажармоқда. Шу сабабли бутун Куба халқи ўзининг жанговар босма органи йиллиги кунида уни самимий қутлайди ва ўзининг олижаноб ишида бундан буён ҳам муваффақиятларга эришувини тилайди.

Даниялик рассом Мюнстер Парижда яшайди. Унинг ўз устахонаси ёки ательеси йўқ. Мюнстер Сена дарёси ёқасида ижод қилади. Дания Нордфото агентлигининг хабар қилишича, рассом ижодининг технологик процесси «жуда ғалати, мўъжизасимон, бағоят кулгили бўлиб санъатдан, эҳтимол, жуда йироқ».

«Санъаткор полотно устига мойли бўёқлари бўлган ва пластмассадан ишланган учта идишча қўяди. Лекин булар бўлажак «нодир» асарининг энг асосий воситалари эмас, албатта. Энг муҳими — кичик портловчи моддадир.

Тайёргарлик ишлари тугалланаганидан сўнг портловчи модда ёндирилади (чапдаги сурат). Рассом ўзини панага олади. Портлаш рўй бергач, дарҳол бўёқлар ёна бошлайди ва эриб, полотно узра ёйилади. Рассом полотнони дарё сувига ташлайди (ўртадаги сурат).

Сўнгра, ёниб битган ва бўёқ чаплашган полотно сувдан тортиб олинади. Қарабсизки, «санъат асари» мана мен деб турибди-да! (ўнгдаги сурат).

Айтишларича, бу хил картиналарнинг нархи жуда юқори. Чунки бундай асарни яратиш процесси ниҳоятда хатарли ҳисобланади. Абстракционистик аҳмақоналикдан иборат бўлган бундай «ижодкорлик»ни «флеймизм» («флейм» — олов ёки аланга дегани) деб аташмоқда.

Нордфото — ТАСС фотоси.

КОСМОСДА УЧИШ ТУГАЛЛАНДИ

НЬЮ-ЙОРК, 17 май. (ТАСС). Америка космонавти Гордон Купер тушган «Фейт-7» космик кемаси 17 майда Москва вақти билан соат 2-26 минутда учишини тамомлаб, Тинч океандаги Мидуэй ороли районига қўнди.

Ер атрофини кейинги олти марта айланиб учиш космонавт учун қийин бўлди. Автоматик стабилизация системасининг ишида чатоқлик рўй берди.

Тинч океандаги Мидуэй оролидан 115 миля шарқи-жанубда «Кирсарж» авианоси Москва вақти билан эрталаб соат 3 да Гордон Куперни «Фейт-7» кемасининг кабинаси билан бирга ҳарбий кемага чиқариб олди.

Гордон Купер Ер атрофини йигирма икки марта айланиб чиқди.

«МАРС-1» ПАРВОЗДА

ТАСС АХБОРОТИ

Ернинг оғир сунъий йўлдошидан 1962 йил 1 ноябрда учирилган планеталараро «Марс-1» автоматик станцияси учишни давом эттирмоқда. 17 майга қадар станция Ердан 195 миллион километр узоқлашди ва Марс планетасидан 11 миллион километр масофада учиб бормоқда. Ўтган вақт ичида «Марс-1» станцияси Қуёшга нисбатан ўз ҳаракатида 450 миллион километрдан кўпроқ масофани босиб ўтди.

Ердан 106 миллион километр масофада учиб бораётган планеталараро станция билан 21 мартда навбатдаги радиоалоқа сеанси ўтказилганлиги илгари хабар бериб ўтилган эди. Олинган телеметрик ахборотни дастлабки ишлаб чиқиш шуни кўрсатдики, станциянинг аппаратлари нормал ишлаб турибди. Унинг герметик бек бўлимида аппаратларнинг ишлаши учун зарур шароит сақланиб турибди. Температура — Цельсий термометри билан 20—30 градус чамаси иссиқ, босими — симоб устунининг 850 миллиметр чамасига тенг. Передатчиклар чиқараётган радиосигналларнинг қуввати ва қабул аппаратларининг сезгирлиги белгиланган даражада турибди. Энергия билан таъминлаш системаси тўхтовсиз ишлаб, станциядаги аппаратларнинг ҳаммасини электр энергияси билан таъминлаб турибди. Шу билан бирга, телеметрик ахборотни анализ қилиш шуни кўрсатдики, «Марс-1» станциясининг ориентация системаси тузук ишламай қолган, натижада кемадаги антенналарнинг Ерга томон бурилиши бузилган; бунинг натижасида кейинги сеанслар вақтида станция билан радио алоқа қилиш мумкин бўлмай қолган. Ҳозирги вақтда планеталараро станция билан радио алоқани тиклаш учун уриниш давом этмоқда.

Планеталараро «Марс-1» станциясининг ёрдами билан ўтказилган тадқиқотлар бир қанча муҳим техникавий проблемаларни ҳал этишга ва қимматли экспериментал материал олишга имкон берди.

106 миллион километр масофада учиб бораётган планеталараро станция билан биринчи марта икки томонлама радио алоқа боғлашга муваффақ бўлинди. Станцияга қадар бўлган масофа шу қадар узоқки, Ердан радиосигнал юбориш билан станциядан шу сигналга жавоб олгунча орада 12 минут чамаси вақт ўтди.

Станция билан 61 марта радиоалоқа сеанси ўтказилди, шу сеанслар вақтида станцияга 3000 дан кўпроқ радиокоманда юборилди. Радиолиния қандай ишлаганлигини анализ қилиш бу линияларнинг энергетикаси ҳисоблаб қўйилган миқдорга мувофиқ эканлигини ва 300 миллион километрдан кўпроқ масофада мустаҳкам радиоалоқа қилишни таъминламоқ учун етарли эканлигини кўрсатди. Радиолиния орқали алоқа қилмоқ учун фойдаланилган асосий техника воситаларининг: модуляция ва кодларни белгилаш сигналларни топиш ва аниқлаш, станция ҳаракатининг параметрларини ўлчаш методлари тўғри ва самарали эканлиги исботланди.

Станциядаги аппаратларни электр энергия билан таъминлаш системаси текшириб кўрилди ва синовдан ўтди. Қуёш батареялари буфер аккумуляторлари билан бирга муттасил ишлаб турди.

Космос ичкарисидаги бўшлиқ шароитида, космик радиация бўлиб турган ҳолатда, муаллақлик шароитида ҳамда, жумладан, Қуёш нурининг тезлиги ўзгариб турганлиги сабабли вужудга келаётган мураккаб температура режими шароитида (Қуёшга қадар бўлган масофа кўпайиб борганлиги натижасида учиш вақтида Қуёш нурларининг миқдори уч баравар камаяди) станциядаги техника воситаларининг бутун комплексини тўхтовсиз ишлатиш масалалари муваффақиятли ҳал қилинди.

Планеталараро автоматик станциядаги аппаратлар ва системаларнинг иши тўғрисида олинган экспериментал маълумотлар Қуёш атрофидаги космик фазони тадқиқ қилишни ва Қуёш системасидаги планеталарни ўрганишни янада давом эттирмоқ учун катта аҳамиятга эга.

Планеталараро «Марс-1» автоматик станциясининг учиши Ер ва Марс орбиталари ўртасида космик кема учиб бораётган йўлдаги космик фазо районларининг физик хоссалари тўғрисида янги маълумотлар олишга имкон берди.

«Марс-1» станциясининг Ер яқинидаги ҳаракат траекторияси Ойга томон юборилган биринчи совет космик ракеталарининг учиш траекториясидан ва «Венера-1» станциясининг траекториясидан фарқ қилди. Совет космик ракеталарининг ва «Венера-1» станциясининг траекториялари Ернинг ички радиация доирасидан сиртда, ташқи радиация доирасини кесиб, унчалик катта бўлмаган геомагнит кенгликларида ўтган эди. «Марс-1» станцияси Ернинг ички радиация доирасини кесиб ўтиб, сўнгра катта магнит кенгликларида ташқи радиация доирасидан ўтиб кетди.

«Марс-1» станцияси Ернинг ҳозирги вақтда маълум бўлган учта радиация доираларидан ўтаётган вақтида бу доираларнинг чегаралари анча ўзгарганлиги қайд қилинди. Ички радиация доирасининг интенсивлиги ғоят кўпайган район Ернинг учинчи совет сунъий йўлдоши 1958 йилда учирилган вақтда ўлчаб аниқланганлигига нисбатан Ердан хийли олисроқ эканлиги маълум бўлди.

«Марс-1» станциясидаги асбоблар космик нурларни Ердан анча олисликда қайд қилди. Ер атрофидаги космик фазода ва планеталараро фазода космик нурларнинг интенсивлиги 1959 йилдагига нисбатан қарийб икки баравар кўпайганлиги аниқланди. Бу ўзгаришлар Қуёш активлиги циклининг ўзгарганлиги натижасида рўй берган бўлса керак.

Планеталараро плазмани ва Қуёш плазмасини ўрганишга доир муҳим натижалар қўлга киритилди. Маълумки, Ер атрофида 10—20 минг километргача масофага чўзилган ионлашган газ қатламлари борлиги биринчи совет космик ракеталари учирилган вақтда аниқланган эди. «Марс-1» станциясида ўтказилган тажрибалар бу натижани яна бир марта исботлади. Шу тажрибалар натижасида зарядланган заррачалардан иборат бўлган ва совет олимлари 1959 йилда кашф қилган ташқи доиранинг чегараси геомагнит майдонининг куч линиялари бўйлаб ўтганлиги аниқланди. Доиранинг марказида энергияси 50 электроновольтдан кўпроқ бўлган электронлар оқимининг тиғизлигини ўлчаш натижасида бу тиғизлик ҳар бир квадрат сантиметрдан кейин секундига 200-400 миллион электронга тенг эканлиги маълум бўлди. Зарядланган заррачаларнинг ташқи доираси кашф қилинганидан сўнг уч йил ўтгач «Марс-1» станцияси ёрдами билан ўтказилган кузатишлар бу доиранинг чегаралари гарчи ўзгариб турса ҳам, лекин унинг ўзи етарлик даражада барқарор эканлигини кўрсатади. Зарядланган зарраларнинг ташқи доираси Ернинг ионлашган газ қатламларини кесиб ўтган районини кузатишга биринчи марта муваффақ бўлинди.

Планеталараро фазода Қуёшдан келаётган (кейинги вақтларда кўпинча «қуёш шамоли» деб аталаётган) ионлашган газ оқимлари қайд қилинди. Бу оқимларнинг миқдори ўзгариб турганлиги маълум бўлди.

Космик фазодаги магнит майдонининг кучланиши тўғрисида маълумотлар олинди. Магнит майдони кучланишининг ўлчанган миқдори кўп ҳолларда 3—4 гаммага тенг бўлиб чиқди. Бир қанча ҳолларда 6—9 гамма миқдорида кучланишга эга бўлган магнит майдонига дуч келинганлиги қайд қилинди. (Ер юзасида қутблар районида магнит майдонининг кучланиши 60 минг гаммага тенг).

Ер орбитасидан ташқарида космосда метеор моддаларнинг тақсимланиши тўғрисида аҳамиятли маълумотлар олинди. Ердан 6000-40000 километр масофада «Марс-1» станцияси Таурид метеор оқимини кесиб ўтди. Бу оқимда метеор заррачаларнинг зарблари қайд қилинганига ҳар икки минутда тахминан бир зарба бўлиб турганлиги аниқланди. Сўнгра, Ердан 20—40 миллион километр масофада «Марс-1» станцияси яна метеор моддалар оқимини кесиб ўтди, бу оқимни Ердан шу вақтгача кузатилган метеор оқимларнинг биронтасига ҳам ҳозирча ўхшатиб бўлмайди. Эҳтимол, бу метеор оқими шу вақтгача маълум бўлмаган бўлса керак. Шу оқимдаги метеор моддаларнинг тиғизлиги Таурид оқимидаги тиғизликка тенг дейиш мумкин.

Олинган натижаларнинг ҳаммаси космик фазони ўрганишга қўшилган катта ҳиссадир. Планеталараро «Марс-1» станциясидан олинган жуда катта илмий маълумотларни ўрганиш давом этмоқда.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва Эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

18 МАЙДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

16.30 — **Енгил атлётика бўйича мусобақалар** (Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон командалари ўртасида, «Пахтакор» стадионидан олиб кўрсатилади).

18.00 — **Концерт** (Тошкент область, Калинин районидаги 11-мактаб ўқувчилари ижросида, ўзбек тилида).

Рус тилида: 18.30 — **Телевизион янгиликлар**, 18.45 — **Классик куйлардан концерт** (телетомошабинлар хатига мувофиқ), 19.45 — **Ичкилик балоси** (катталар учун сатирик фильм), 20.05 — **Чет эл кинохроникаси**, 20.15 — **Ҳаво извошчиси** номли кинокомедия.

Ўзбек тилида: 21.25 — **Телевизион янгиликлар**, 21.40 — **Концерт** (халқ талантлари ижросида)

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

20.05 — **Уталмаган бурч** номли бадиий фильм (ўзбек тилида).

21.25 — **Ҳақиқат яхши, бахт ундан яхши** (телеспектаклнинг иккинчи серияси, рус тилида)

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/V да **Травиата**, 19/V да кундуз **Баядерка**, кечқурун **Фауст**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/V да **Тобутдан товуш**, 19/V да кундуз **Олов**, кечқурун **Булутлар тарқалса...**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 18/V да **Ишқинг билан**, 19/V да **Тошболта ошиқ**. Спектакллар кеч соат 9 да бошланади.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Низо боиси — «ВАТАН» (кеч соат 6-45 минутдан), (1-залда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Кичик хотин — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Шакарқамиш оролидаги ўлим — «ИСКРА», «МИР», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

1) Кечдан тонггача, 2) Вена ўрмони — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Ўйин-кулги кечаси — «ВАТАН» (кеч соат 5 гача), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва кеч 8 да).

Музикали воқеа — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА:

(Сеанслар кеч соат 8 ярим ва 10.15 минутда бошланади)

Айби камлигидан оқланган — НАВОИЙ номли.

Ўйин-кулги кечаси — «ВАТАН» ТЕЛЬМАН номли.

Низо боиси — «ФЕСТИВАЛЬ», КАФАНОВ номли, «РАКЕТА», «ШАРҚ».

Қирол болалари — ПУШКИН номли

Ҳамкасблар — 1 МАЙ номли.

Одам-амфибия — «ПОБЕДА».

Симлардаги севги — «ПАХТАКОР».

1963 йил 29 май кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Физика-математика фанлари бўлимининг бирлашган илмий совети мажлисида (Обсерватория кўчаси, 85-уй, Физика-техника институтининг конференц-зали) қуйидагилар физика-математика фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Диссертация ёқлайдилар

В. В. Генералова: «Гамма-нурли ва нейтронли майдонларни дозиметрия қилиш учун углеводнинг сув эритмасини татбиқ қилиш» деган темада.

Р. Каримов: «1,0+5,0 Бэв/с оралиғидаги импульсга эга бўлган мюмезонларнинг қўрғошин ядросида кўп марта сочилишини текшириш» деган темада.

Диссертациялар билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

Уйғур кўчаси, 1-Қизилшарқ проезд, 120-уйда турувчи **Зайнулла Файзуллаевич Қорахўжаевнинг** Олтинкўл кўчаси, 64-уйда турувчи Барно Деҳқоновна Қорахўжаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район халқ судида кўрилади.

Тошкент шаҳар Чилонзор массив, Б-7 сектор, 8-уй, 54-квартирада турувчи **Вита Трофимовна Еремянцнинг** Орёл шаҳрида турувчи Александр Сергеевич Еремянцдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район халқ судида кўрилади.

Суворов кўчаси, 135-уйда турувчи **Алия Ибрагимованинг** Муҳиддин Абдураҳмоновдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент область судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 25885. Секретариат — 34808. Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат, транспорт ва маҳаллий ахборот бўлимлари — 33786. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31.936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 06937. ИНДЕКС 64695. А- 1595